Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 429 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 28 ՄԱՅԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 9 ՅՈՒՆԻՍ 1885 26 ՇԱՊԱՆ 1302

40 ՓԱՐԱ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցմանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ․ երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է․ աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կ'ըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ․ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան։

Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցեիւ

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده ﴿آره‌ولك﴾
غزته‌سى اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պօլսոյ	համար	Տարեկան	գահեկան	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան				»	240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ			»	»	120
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրսը ղրկուած յօդուածոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան ղրկուած [illegible] և նամակ կամ գրութիւններ ետ չ'առնուիր։

Ծանուցմունք կ'ընդունուին
ԻՍՏԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 27 ՄԱՅԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

Ամենօրեայ քաղաքականութեան խնդիրներ ո՛րչափ ալ զբաղեցնեն զմեզ, պէտք չէ որ մեր տեսութենէ վրիպեցնեն ընկերային յառաջդիմութեան նշանակելի երեւոյթներն։ Այս մտածմամբ յիշատակութեան արժանի կը գտնենք «Գործակից Ընկերութեանց Ընդհանուր Ժողովն», որ վերջերս սկըսաւ իւր տարեկան նիստեր յՕլտհէմ քաղաք Լանքաստըր գաւառին Անգլիոյ։ Քառասուն տարի չըներ որ «գործակցական շարժումն» սկսաւ յԱնգլիա։ Այս շարժման աշխատալից և դժուարին սկզբնաւորութեան մէջ երեւելի դերեր կատարած անձինք ոմանք տակաւին ողջ են, և Ընդհանուր Ժողովոյն այս տարւոյ նիստերուն ներկայ կը գտնուէին՝ կատարուած յառաջդիմութեանց ծափահարելու համար։ Լորտ մը, որ առաւելապէս արմատական գաղափարներ կը տածէ, թէեւ բողոքականութիւնը թողլով կաթոլիկ եղած է, և որ իւր կալուածական մեծ հարստութեամբ և վարած բարձր պաշտօններով նշանաւոր դիրք մը կը բռնէ բրիտանական ընկերութեան մէջ, Ռիբբըն մարքիզը, նախորդ Փոխարքայն Հնդկաստանի, ընդունած է նախագահութիւնն Անգլիոյ Գործակից Ընկերութեանց Կեդրոնական Ցանձնաժողովոյն։ Ռոչտէյլի գործակից արհեստաւորք, երբ այս շարժման սկզբնաւորութիւնն բրին, ընդ ամենը 28 հոգի էին․ և այսօր գործակից ընկերութիւնք ունին Անգլիոյ մէջ 700,000 անդամներ, 1,400 խանութ, մթերանոց և գործարան և 12 միլիոն անգլ. ոսկւոյ դրամագլուխ։

Ասոնք քաջալերական արդիւնքներ են անշուշտ, և կը հասկցուի թէ ո՛րպիսի օրինաւոր հպարտութեամբ մը Գ. Լոյտ Ճոնըս՝ նախագահ այս տարւոյ Ընդհանուր Ժողովոյն՝ իւր բացման ճառով դրուատեց շարժում մը, որ մեծ օգուտներ արտադրած է արդէն, նպաստելով Անգլիոյ գործաւոր դասուց վիճակին բարւոքման։ Բայց գործակցութեան գաղափարին կիրառութիւնն ամբողջացած չի կրնար համարուիլ մինչեւ որ «Արտադրիչ Գործակից Ընկերութիւնք» չգան միանալ «Սպառման և վաճառման Գործակից Ընկերութեանց» հետ։ Ինչպէս յայտնի է, առաջիններն՝ այլ և այլ դրամագլխոց միացմամբ՝ աժան արտադրել կը միտին, և վերջինք՝ գնողներուն միացմամբ՝ աժան վաճառելու առաւելութիւնն ունին։ Բայց մինչեւ հիմա այս երկու կերպ գործողութիւնք առանձին մարմնոց ձեռամբ կը կատարուին։ Սպառման և վաճառման ընկերութիւնք անշուշտ յոյժ մեծ ծառայութիւն կը մատուցանեն գործաւոր և արհեստաւոր ([illegible]) դասուց, որք կազմած են զանոնք։ Շատ մը գործաւորք մէկ տեղ գալով, բաժանորդութեամբ դրամագլուխ մը կը դնեն, իրենց ամեն սպառելիք ապրանքները բուն տեղէն մեծ քանակութեամբ, լաւ տեսակէն և աժան կը գնեն, որով երկրորդական և երրորդական միջնորդներու շահ մը տալու չպարտաւորելով, բնականապէս կենաց ամեն պիտոյքն որչափ հնար է աժան կը վայելեն։ Նաև, մեծ քանակութեամբ գնելով, կ'ազատին ամեն բանի կեղծն ու խարդախեալը գնելու վտանգէն, որ այնչափ վնասաբեր է ժողովրդեան խոնարհագոյն դասուց առողջութեան։ Բաց աստի, այս գործակից ընկերութիւնք ամեն ինչ կանխիկ դրամով կը վաճառեն իրենց բաժանորդաց, որով ապառիկ գնելու վնասակար հետեւանքներէն կը զգուշացնեն զանոնք։ Ապառիկ գնելու հետեւանքն այն է որ վաճառողն ամեն ինչ սովորականէն քիչ մը սուղ կուտայ, դրամին տոկոսն և ապառիկներու կորուստը փոխարինելու համար։ Գնողն ալ, ամեն ինչ քիչ մը սուղ գնելէն զատ, որովհետեւ անմիջապէս դրամ չի տար, կը կարծէ թէ երբեք չպիտի տայ, և շռայլութեան կը քաջալերուի։ Գործաւորք, իրենց ամենօրեայ ծախքն ամեն օր վճարելով, կը վարժուին հեռատես, խնայող և բարեկարգ կեանք մը վարելու։ Վերջապէս, այս գործակից ընկերութեանց մէջ, երբ շահ գոյանայ, կը բաժնուի բաժանորդներուն՝ մէկ տարւոյ մէջ իւրաքանչիւրին բրած գնմանց առաւելութեան համեմատութեամբ։

Ասոնք, ինչպէս ամեն ողջամիտ ընթերցող անմիջապէս պիտի հասկնայ, անգնահատելի բարիքներ են գործաւոր և արհեստաւոր դասուց համար, որոց վաստակներն այնչափ չափաւոր են։ Բայց Դրամագլխոյ և Աշխատութեան յարաբերութեանց խնդիրն այսքանով չի կարգադրուիր։ Գործաւոր դասերն ամեն երկրի մէջ կը գանգատին դրամատէր դասուց ծայրայեղ շահերուն դէմ։ Արդեօք կարելի չէ՞ այնպէս ընել, որ գործաւոր դասերն, իրենց միութեամբ և գործակցութեամբ, կարող լինին ո՛չ միայն գնել, այլ նաև արտադրել այն ապրանքներ որոց պէտք ունին։ —Այս իսկ է ապաքէն Ռոչտէյլի և Օլտհէմի «Սպառման և Վաճառման Գործակից Ընկերութեանց» բուն նպատակը։ Բայց այս կէտի վրայ փորձառութիւնն այնչափ նպաստաւոր արդիւնք չէ տըւած մինչեւ հիմա։ 1848ին, ի Ֆրանսա, Երկրորդ Հանրապետութեամբ հրատարակուած ժողովրդային կառավարութեան օրով, պետական աջակցութեամբ և նպաստներով հիմնեցան բազմաթիւ «Գործակից Ընկերութիւնք արտադրութեան», բայց ասոնց մեծագոյն մասը խղճալի վախճան մ'ունեցաւ։ Անգլիոյ մէջ հետեւանքն այնչափ աննպաստ չէ եղած։ Օլտհէմի մէջ իսկ կը փորձուի գործակցութեան մասնաւոր ձեւ մը, որ Բաժնեկից Ընկերութեան մը կը նմանի էապէս, բայց ո՛չ նուազ սահմանել կ'երեւի խաղաղապէս լուծելու ընկերային ամենէն ստիպողական խնդրոց մին։

Օլտհէմի բամպակեղինաց գործարանք համբաւաւոր են։ Այս քաղաքի մէջ կարգ մը գործարանք սովորութիւն բրած են իրենց դրամագլուխներ բաժնել ամենամանր մասերու, որոց վճարման արտասովոր դիւրութիւնք կը տրուին, և այսպէս գործաւորք դրամագլխի մէկ մէկ մասին տէր եղած են։ Այս սովորութիւն կը տարբերի բուն գործակցութենէն այնու թէ յՕլտհէմ շահերը կը բաժնուին ըստ քանակութեան դրամագլխոյն, և ո՛չ ըստ քանակութեան աշխատութեան, և գործաւորք գործարանաց շահերուն կը մասնակցին որովհետեւ բաժնեթղթոց կտրոններ ունին, և ո՛չ թէ որովհետեւ կ'աշխատին։ Բուն գործակցական դրութենէ ուրիշ տարբերութիւն մը սա՛ է թէ, բաժնետէր գործաւորք ընդհանրապէս չեն բանիր այն գործարանաց մէջ որոց բաժիններն ունին և որոց դրամագլխին մէկ մասն իրենց է հետեւապէս։ Անոնք գործաւոր են այն գործարանի մէջ ուր կ'աշխատին, և գործատէր են այն գործարանի մէջ որոյ բաժինները կամ բաժնի կտրոններն ունին։ Այս մասնակցութիւն գործնական մեծ առաւելութիւններ կ'ընծայէ, այնու զի գործարանաց մէջ կարգապահութիւնը կ'ապահովէ․ վասնզի արտադրիչ գործակից ընկերութեանց դէմ սա հիմնաւոր քննադատութիւն եղած էր միշտ թէ, գործաւորք որք իրենց աշխատած գործարանին բաժիններէն ունին՝ իրենք զիրենք տէր կը զգան և գործաւորի մը հլու հպատակութիւնն և աշխատասիրութիւնը ցոյց չեն տար։ Օլտհէմի դրութեան մէջ այս անպատեհութիւն չէ մնացած։

Յարենք միանգամայն թէ, Օլտհէմի այս գործակից կամ բաժնեկից գործարանք մինչեւ վերջին ժամանակներս մեծ յաջողութիւն գտած են։ Թէ՛ դրամատուն և թէ՛ գործարան լինելով, կ'ընդունէին ամենափոքր գումարներն իսկ, մինչ դրամատէր գործարանապետ մը իւր վարկին վնաս պիտի հասցնէր ընդունելով այնպիսի փոքր դրամագլուխներ։ Բաժնեկից գործարանք, հետեւապէս, կարող եղած են ընդարձակել իրենց գործողութիւններ, յենլով ո՛չ միայն իրենց սկզբնական դրամագլխոյ վրայ, այլ նաև բոլոր այն դրամագլխոց վրայ զորս հետզհետէ փոխ առած են գործաւորներէն։ Ժամանակէ մ'ի վեր, սակայն, Անգլիոյ մէջ բամպակեղինաց վաճառականութիւնը շատ կը նեղուի։ Օլտհէմի մէջ ևս այս միջոցիս զգալի է այս անձկութիւն։ Բայց Օլտհէմի արհեստաւորաց օգտակար դրութիւնը նշանակել և ուրիշ երկրաց հետեւելի օրինակ առաջարկել կ'արժէ։ Թուրքիոյ մէջ մանաւանդ, ուր վաճառականութիւն և արհեստագործութիւն իրենց նախկին դրութեամբք շահաւոր լինելէ տարուէ տարի կը դադրին, անհրաժեշտ է խորհիլ շահու նորանոր միջոցներ, կազմել նոր ձեռնարկներ, փոփոխել՝ ի մի բան՝ շինելու, գործելու, վաճառելու և գնելու հին գաղափարներն և հին եղանակները։ Գործակցութիւնք մանաւանդ շատ պարզ ու տարրական գաղափար մ'է, ընդունակ է զարգանալու ամեն դրամագլխով, և կրնայ շահաբեր լինել անմիջական կերպիւ։ Երբ մեր տղայք նոր կը սկսին այս նիւթոց վրայ գաղափարներ ստանալ վարժարաններու մէջ, հայերը լաւ կ'ընեն գործնականապէս փորձել զայն։ Ձեռներիցութեան ոգին Թուրքիոյ ժողովրդոց մեծ պակասն եղած է միշտ․ բայց եթէ մեր վաճառականութիւն և մեր արհեստներ պիտի ստանան նոր մղում մը, հարկ անհրաժեշտ է որ այս ոգի մուտ գտնէ մեր մէջ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սոֆիա, 2 յունիս․ Պուլկար կառավարութիւնը շրջաբերական մը ղրկեց մեծ տէրութեանց ներկայացուցիչներուն, յայտարարելով որ եթէ Պուլկարիա չհրաւիրուի մասնակցելու Հռոմի Առողջապահական Դեսպանախորհրդոյն, այդ մարմնոյ որոշմունք պարտաւորիչ չպիտի լինին պուլկարական իշխանապետութեան համար։

—Պերլին, 3 յունիս․ Նորդ Տոյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ կը հրատարակէ յօդուած մը Զանզիպարի Սուլթանին գերմանացի գաղթականաց նկատմամբ բռնած թշնամական ընթացքին վրայ, և յոյս կը յայտնէ թէ Զանզիպարի Սուլթանին վրայ Անգլիոյ ազդեցութիւնը պիտի նպաստէ չափաւորելու Սուլթանին ընթացքն, և Գերմանիոյ դէմ գրգռիչ տնօրինութիւններէ զայն զգուշացնելու։

—Հռոմ, 3 յունիս․ Ռամկավարական ընկերութիւնք Կապիտոլ գնացին Կարիպալտիի մահուան տարեդարձը տօնելու, և այս առթիւ գրգռիչ ցոյցեր բրին և աղաղակներ յարուցին։ Ոստիկանութիւնը զանոնք ցրուեց։ Թափօրին մի մասն և եթ կրցաւ հասնիլ ի Կապիտոլ։ Հոն ցոյցին հեղինակները պսակներ դրին մեծանուն հանգուցելոյն դամբանին վրայ, և բողոք բարձին ոստիկանութեան ընթացքին դէմ։ Բարեկարգութիւնը վերահաստատեցաւ։

—Պերլին, 3 յունիս․ Կայսրն երէկ իրիկուն աշխատեցաւ մինչեւ գիշերուան ժամ 1½, և շատ լաւ գիշեր մը անցուց։ Իւր վիճակ այսօր յոյժ գոհացուցիչ է։

—[illegible], 8 յունիս․ Խանիայէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Իտալիոյ հիւպատոսք հրահանգ ստացած են ջանալ հանդարտեցնելու մտաց գրգռումը կուսակալական նոր անուանման առթիւ։

—Պելկրատ, 5 յունիս․ Ալպանիացի հրոսախմբաց կողմէ սերպական սահմանագլխին վրայ նորէն արշաւանքներ տեղի ունենալուն պատճառաւ, Սերպիոյ նախարարաց խորհուրդն որոշեց զօրք ղրկել սահմանագլխոց վրայ։—Ի Պէ[illegible], սերպ բնակիչք իշխանութեան տուրք վճարել չուզելուն պատճառաւ, կռիւ մը տեղի ունեցաւ ոստիկանութեան և իրենց միջեւ։ Խռովութեան պարագլուխները բանտարկեցան։

Հաւաս այսպէս կը հեռագրէ յունիս 5ին։ Թայմսին Վիեննայի թղթակիցը նոյն դէպքերու վրայ սա հեռագիրը կը ղրկէ յունիս 4 թուականաւ․

—Մայիս 30ի գիշերը Արնաուտներու զինեալ հրոսակ մը արշաւեց Սերպիա, և ջանաց գրաւել հաւաքեալ տրոց արկղներն ի Պէ[illegible]։ Ժողովուրդն ոտք ելաւ, և ոստիկանաց աջակցութեամբ վանեց աւազակները։ Սերպ կառավարութիւնը դիտողութիւն բրաւ Պելկրատի Օսմ. դեսպանին, և ծանուցագիր մը ղրկեց Կ. Պոլիս, խնդրելով որ Բ. Դուռը հարկ համարած միջոցները ձեռք առնու ի լաւագոյն պաշտպանութիւն սահմանագլխոց։

—Վիեննա, 6 յունիս․ Երէկ Սիլեզիոյ, Մորաւիոյ և Ստիրիոյ քաղաքներն և Ստորին-Աւստրիոյ մեծ կալուածատէրք ընտրեցին 49 երեսփոխաններ։ Ընտրութեանց արդիւնքը փոփոխեցաւ այս նոր ընտրութեամբք։ Գերման-Ազատականք կորուսին 4 աթոռներ ևս, զորս շահեցան Չեխերը։

—Վիեննա, 5 յունիս․ Թայմսի թղթակիցն ի Վիեննա տեսակցութիւն մ'ունեցած է Սըր Լըմստէն զօրավարին հետ, որ յայտարարած է թէ Գ. Կլատսթօնի ընթացքէն խորապէս վիրաւորուած է։ Սըր Լըմստէն պնդած է Քոմարոֆ զօրավարին ընթացքին նկատմամբ իւր տեղեկագրոց ճշդութեան վրայ, և ծանուցած է թէ Անգլիա վերադառնալուն հանրային կարծիքը պիտի լուսաւորէ այս մասին, առանց վերապահութեան։

—Պերլին, 2 յունիս․ Նորդ Տոյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ՝ ռուսահպատակ Բոլոնացւոց Արեւելեան Բրուսիայէն արտաքսումը կը բացատրէ ըսելով թէ տնտեսական կարգի տնօրինութիւն մ'է, որ քաղաքական պատճառ չունի բնաւ։ Նոյն Ցայթունկ կը քննադատէ կէս-պաշտօնական թերթին այս յայտարարութիւն և բրուսիական իշխանութեանց ձեռք առած տնօրինութիւնն, ըսելով թէ Բարիզի, Լոնտոնի և Բետրպուրկի կառավարութիւնք այս տեսակ ընթացքէ մ'օգուտ կըրնան քաղել իրենք ալ իրենց երկիրներէ վանելու համար գերմանացի հազարաւոր գործաւորները։

—Բեթըրսպուրկ, 2 յունիս․ Զօրավար իշխան Տոլկորուքի, Պերլինի ռուսական զինուորական կցորդ, Գերմանիոյ մայրաքաղաքէն աստ հասաւ, Վիլհէլմ Կայսեր կողմէ ինքնագիր նամակ մը բերելով Աղեքսանդր Գ. Կայսեր։

(Վիլհէլմ Կայսեր այս գիրը կը վերագրուի Լորտ Ռօզպէրիի կատարած քաղաքական պաշտօնին արդեան։)

—[illegible] ևս հրատարակած է Եգիպտոսի վերաբերող սա հատուածներ․—

—Հռոմ, 4 յունիս․ [illegible] ստանալով կը հրատարակէ նամակ մը, որ կ'ըսէ թէ Սուէզի ջրանցքին ազատութիւնն և Եգիպտոսի խաղաղութիւնն անկարելի պիտի լինին ցորչափ օտար բանակ մը շարունակէ գրաւել զԵգիպտոս։

—Ի Պիրմինկէմ, Գ. Չէմպըրլէյն, Նախարար Առեւտրական գործոց, բանախօսութեան մը մէջ Նախարարութեան ընթացքը պաշտպանեց, և արտաքին գործոց նկատմամբ ըսաւ թէ աֆղանեան խնդիրն ի մօտոյ կատարելապէս պիտի կարգադրի վերջնական և գոհացուցիչ կերպիւ։ Եգիպտոսի խնդրոյն վրայ խօսելով, Գ. Չէմպըրլէյն ըսաւ թէ մեծ կարեւորութիւն կուտայ Ֆրանսայի բարեկամութեան, և կը կարծէ թէ երկուց ազգաց ապագայ բարեկեցութիւնը կախեալ է այս բարեկամութենէ։ «Ֆրանսա մեծ շահեր ունի յԵգիպտոս, և Անգլիացիք պարտին չմոռնալ Ֆրանսացւոց բնական դիւրազգածութիւններն ամեն բանի համար որ կը վերաբերի Եգիպտոսի։ Մեծ դժուարութեանց բախեցանք, ի մասին Եգիպտոսի թէ՛ վարչութեան և թէ՛ ելեւմտից վերակազմութեան։ Այս աշխարհավարութեան հետեւանաց մին եղաւ յապաղումներ պատճառել անգլ. զօրաց Եգիպտոսէ դուրս ելնելու գործողութեան մէջ, դժուարացնել զայդ գործողութիւն և մինչեւ իսկ անսահման կերպիւ յետաձգել զայն։ . . . Թող չպիտի տանք սակայն որ երբ մեք Եգիպտոսէն ելնենք, այս երկրութիւն ուրիշ ո՛ և է Տէրութեան համար առիթ մը լինի առաւելակշիռ դիրք մը բռնելու յԵգիպտոս։ Մեր ամեն զոհողութիւններէ յետոյ, իրաւունք ունինք ակնկալելու որ միւս ազգերն երաշխաւորութիւն տան մեզ թէ Եգիպտոսի մասին մեզ չափ անշահախնդիր ընթացքի մը պիտի հետեւին։»

—Մի և նոյն օր, մինչ Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ, մին Պահպանողականաց Պետերէն, կը ջատագովէր իւր կուսակցութեան արտաքին աշխարհավարութիւնն, որոյ հիմնական կէտերէն մին պիտի լինի Թուրքիոյ հետ դաշնակցութիւն մը հաստատել, Գ. Չէմպըրլէյն ազատական-արմատական աշխարհավարութիւնը կը գծէր, որ կը պահանջէ միակել Ֆրանսայի բարեկամութիւնը։ Գ. Չէմպըրլէյն այս բանա-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՄԵԾ ՔՈՅՐԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

(Շարունակութիւն և վերջ)

Քիչ ատենէն, Բէթրիս տան բարեկամն եղաւ․ բայց միշտ փոքր քոյրերուն հոգ կը տանէր, հազիւ կը խօսէր Լիայի հետ և ծածուկ կը նայէր անոր երեսը։

—Միթէ կը վախնա՞ք ինձմէ, պարոն, հարցուց օր մը Լիա ծիծաղելով։

—Այո՛, օրիորդ, պատասխանեց Բէթրիս պարզապէս․ այնքա՛ն գեղեցիկ էք դուք։

Ասոր վրայ Լիա սկսաւ երազել։ Քանի որ Բէթրիս ճիշդ Օթօի հակադարձ բնութիւն մ'ունէր, պիտի սիրուէր ապահովապէս։ Կը հարցնէր ինքնին թէ իրա՞ւ արդեօք ինքն ալ կը սիրէր զԲէթրիս, և կ'զգար թէ գոնէ շատ տրամադիր էր։

Սակայն յաջորդ օրը Ցովսէփէթ մէկ կողմ առնելով իւր մեծ քոյրը, խորհրդաւոր կերպիւ մ'ըսաւ․

—Մեծ գաղտնիք մ'ունիմ քեզ յայտնելու։ Գ. Բէթրիս ինձ ըսաւ թէ երջանիկ պիտի լինէր, եթէ ուզէի իւր կինն ըլլալ։ Դու խելացի ես, խորհուրդ մը տուր ինձ։ Ի՞նչ ընեմ։

Լիա թեթեւ մը գունատեցաւ․

—Բայց տեսնենք, իմ պզտիկ Ցովսաբէթս, դու ալ Գ. Բէթրիսը կը սիրե՞ս։

—Կը կարծեմ թէ այո՛։

Այս անգամ Լիա չհիւանդացաւ, սակայն քրօջը հարսանեաց օրն աչքերը կարմրցած էին։

* * *

Քիչ վերջը, Գ. Բէթէրմանի տունն իջաւ նոյնեւ ուղեւոր մը՝ Գ. Արի Միքիլս, իրենց մէկ բարեկամին որդին։ Երիտասարդ քարոզիչ մ'էր, նոր դեռ ելած աստուածաբանական համալսարանէն, հեզահամբոյր եւ լուրջ, գեղեցիկ մօրուսներով։ Գ. Միքիլս հաճոյ թուեցաւ Լիայի իւր կանխահաս զգօնութեամբ եւ խելացի խօսքերով։ Բայց Լիա կ'զգուշանար․ միտքը դրած էր այլ եւս չսիրել։

Գ. Միքիլս լաւ գիտէր իւր խօսքերն ու տեսակցութիւնը խօսակցին տարիքին, սեռին եւ վիճակին յարմարցնելու արհեստը։

Հայրագորով եւ զուարթ էր Լէօնօրի, Տէտէմօնի եւ Տօրօթէայի հետ․ զուարթ և յարգալից՝ Նորայի, Քէյթի և Պէթսիի հետ․ յարգալից եւ կնահաճոյ Լիայի հետ։ Եւ Լիա կ'սկսէր մտածել «Լաւ է, շատ լաւ, մանաւանդ որ իմ առջեւս ո՛չ Օթօի քմահաճ կերպարանքներն ունի եւ ոչ ալ Բէթրիսի ծայրայեղ երկչոտութիւնը․ գուցէ այս չունենայ անոնց դառն անտարբերութիւնը»։

Գ. Միքիլս բողոքական եկեղեցւոյն մէջ քարոզ մը խօսեցաւ Քրիստոսի ազատամիտ վարդապետութեանց վրայ, եւ աշնան գեղեցիկ անձրեւի մը նման առատաբուղխ եղաւ։

Երբ Լիա կը դրուատէր զնա,

—Ո՛հ, ըսաւ, ոչինչ կրնար ինձ այնքան ուրախութիւն ազդել քան ձեզ նման անբիծ հոգւոյ մը դրուատիքն։ Եւ կ'ուզէ՞ք որ շիտակն ըսեմ․ միմիայն ձեզ համար էր որ խօսեցայ։

Լիա սքանչացաւ։ Այլ նոյն օրն իսկ նրբանցքէ մը դարձած պահուն, ի՞նչ տեսնէ․ Գ. Միքիլս Քէյթի ձեռները կը համբուրէր, մինչ սա յինքզինքը կը պաշտպանէր մեղկութեամբ։

Այս անգամ, Լիա և ո՛չ իսկ գունատեցաւ։ Յաջորդ առաւօտուն սաստկապէս յանդիմանեց իւր քոյրը, զայն գրկացը մէջ առնելով հանդերձ, և հասկցուց իւր ծանր յանցանքը։ Քէյթ՝ իւր մեծ քրոջ խորհրդով, գնաց հօրը ոտքն ինկաւ և խոստովանեցաւ իւր ոճիրն ու սէրը։ Եւ երեք շաբաթ յետոյ Միքիլս քարոզչին բարեբաստիկ կինը կը լինէր։

* * *

Ամբողջ տարի մ'անցաւ առանց շէնք շնորհք թեկնածու մը ներկայանալու Գ. Բէթէրմանի տունը։ Քարոզիչը դեռ հինգ աղջիկ ունէր ամուսնացնելու, (առանց Լիան հաշուելու)․ յիրաւի ամենքն ալ աղուոր էին ու լաւ կրթուած, բայց Գ. Բէթէրման կարող չէր իւրաքանչիւրին քսան հազարական ֆրանքէն աւելի օժիտ տալու, և այս մեծ բան մը չէ ներկայ ժամանակիս մէջ։

Ցայնժամ Տիկին Բէթէրման հարցուց ինքնին․ «Ի՞նչ պիտի ընէր մեր բարի Ալպըրթան, եթէ մեր տեղը լինէր»։ Եւ անտարակոյս ներքին ձայն մը պատասխանեց նմա, վասն զի առտու մը յանկարծ քարոզչին ընտանիքը սնտուկը շալկելով, ճանբայ ելաւ աշխարհագրական ուղեւորութիւն մ'ընելու։ Գ. Բէթէրման իւր խումբը պտըտցուց բոլոր այն քաղաքներն յորս իւր կրօնակցաց մէջ ազգականներ կամ բարեկամներ ունէր։ Այս շրջագայութիւն յաջողեցաւ սքանչելապէս։ Պէթսի՝ Մօնթօպանի մէջ փաստաբան մը գլխէ հանեց, Նորան վաճառական մը փախցուց Հավրէն, Լէօնոր՝ Ստրազպուրկի մէջ բժիշկ մ'առաւ եւ Տէտէմօնա՝ բարձրագոյն վարժարանի ուսուցիչ մը։ Եւ հայր Բէթէրման փառք կուտար Տիրոջը եւ մեծ մեծ կը ծիծաղէր իւր այծու մօրուսին վրայէն։

Աւա՜ղ, ի զուր Լիա զգօն մնացած էր․ ամեն անգամ որ թեկնածու մը ներկայանար, նա կը կարծէր թէ իրեն համար է և ամեն անգամ խոր հարուած մը կ'ստանար սրտին։ Եւ առաւել եւս դժբաղդ էր անոր համար որ ամեն ոք, այս արկածներուն մէջ, սիրտն իրեն կը բանար եւ զինքը խորհրդատու կ'ընէր, նկատելով զԼիա իբր յետին ծայր ծանրգլուխ աղջիկ մը, որ գեր ի վեր է մարդկային կրքերէ։ Բայց նա կը լռէր, և լոկ նուագային երեկոյթներու մէջ՝ յորս կը փայլէին իւր քոյրեր, իւր ջութակը կ'արտայայտէր իւր ներքին ու խորին վիշտն։

Եւ ի՞նչ էր պատճառը որ չէին ամուսնանար Լիայի հետ։ Ո՛վ գիտէ, պարզապէս անոր համար որ առաջին թեկնածուն կըրտսեր քոյրն ընտրած էր․ միւսներն ալ կարգաւ գնացեր էին իրարու ետեւէ։ Լիա անդրանիկ քոյրերնին էր, տանը պահապան հրեշտակը, երկրորդ մայրը, մօրաքոյրը։ Ասկից զատ յոյժ գեղեցիկ էր արդարեւ, կատարեալ, բարի, անկեղծ, բոլորովին զերծ յաւակնութենէ եւ պճրասիրութենէ։ Այնքա՛ն սքանչացում եւ յարգանք կը ներշնչէր որ մարդ կը մոռնար իբր կին սիրել զնա։

* * *

Ուստի Լիա ի Լօզան վերադարձաւ Տօրօթէայի հետ միայնակ։ Դուրջէր կը կարէր իւր նորածին քեռորդւոց համար որոց թիւը չկար։ Որովհետեւ շատ բարի քրիստոնէուհի մ'էր և մեծ եռանդեամբ կը կարդար սուրբ գրքերը, մտածեց երեք հարիւր վաթսուն և հինգ երեսներէ տետրակ մը շինել և ամեն օր, իւրաքանչիւր երեսի գլուխը Ս. Գրքէն տուն մը կ'ընդօրինակէր։ Այս տետրակը կը պատրաստէր իւր քերց զաւակաց համար որք երբ մեծնային, ամէն մէկ երեսին վրայ, Աստուածաշնչի հատուածին ներքեւ գրէին այն բարեպաշտ խորհրդածութիւններ զորս պիտի ներշնչէին իրենց այդ խօսքեր։ Քանի եռեսուն անգամ ընդօրինակեց այդ տետրը և այսպէսով կրցաւ ամիս մը օրերն անցնել։

Ապա, նորէն տիրեց ձանձրոյթը, իւր քեռորդիք դառն տղայութիւն մը կ'ընէին իւր վրայ, թէպէտ շատ կը սիրէր զանոնք և օրերով կ'աշխատէր անոնց համար։ Արդէն իւր շուրջ ո՛չ ոք կը գուշակէր իւր ծածուկ վիշտն․ այլ իւր ջութակն օր առ օր սրտաճմլիկ հառաչներ կ'արձակէր։

* * *

Այդ միջոցներուն էր որ Գ. Միլլէր՝ այր խոհական, լուրջ, ծանրաբարոյ, անդամ դաշնակցային Խորհրդոյ և ամուրի, ըսկըսաւ Գ. Բէթէրմանի տունն յաճախել կանոնաւորապէս։ Մեծ փոյթ կը ցուցնէր Լիայի հաճոյ երեւնալու, մեծարանօք կ'ընկճէր զայն և յատուկ հոգածութիւն մ'ունէր։ Ցաճախ կը խօսէր նմա ամուրի կեանքի անպատեհութեանց ու տխրութեանց վրայ․ այդ մարդուն քօղածածուկ խօսքերէն ու հառաչանքներէն Լիա հասկցաւ թէ յօժարակամ զինքը կնութեան պիտի առնուր։

Իրաւ է թէ այնքան բուռն տարփանք մը չէր ազդեր և քիչ մ'ալ տարիքոտ էր (45 տարեկան, մինչ Լիա 26), բայց զինքը շատ կը յարգէր, և, խորհելով թէ ապերջանիկ չէր կրնար լինիլ այդ տեսակ պարկեշտ մարդու մը հետ, մանաւանդ որ գուցէ մայր ալ լինէր, կը մաղթէր որ Գ. Միլլէր իւր սիրտը բանար ժամ առաջ։

Այս յայտարարութիւնը շատ չ'յապաղեցաւ։ Օր մը որ առանձին էին պարտիզին մէջ, Գ. Միլլէր իւր բոլոր քաջութիւնը ժողվելով, ըսաւ․

—Օրիորդ, ամենափափուկ խնդիր մը ունիմ ձեզ ուղղելու, ուստի ձեր բոլոր ներողամտութեան կը կարօտիմ։ Երիտասարդութիւնս անցած է, բայց դեռ առոյգ կազմի տէր եմ։ Հայրենակցացս մէջ բաւական համարում կը վայելեմ, և, անցողաբար կըսեմ թէ քիչ մ'ալ հարստութիւն ունիմ։ Կարող կ'զգամ զանձս զօրավիգ և հաւատարիմ սէր մը և կատարեալ անձնուիրութիւն նուիրելու։ Կը կարծէ՞ք թէ կին մը կարենայ երջանիկ լինիլ ինձ հետ։

—Անտարակոյս կը հաւատամ, պատասխանեց Լիա աչքերը խոնարհեցնելով։

—Բայց սա կայ որ, շարունակեց Գ. Միլլէր չփոթութիւնն հետզհետէ աւելնալով, Օրիորդ Տօրօթէա քիչ մը փոքր է . . . կը կարծէ՞ք որ յօժարի զիս ամուսին առնուլ . . .

* * *

խօսութիւնն արտասանելէ մի քանի օր առաջ Բարիզ գնացած էր, և մինչեւ անգամ ունկնդրած էր Խորհրդարանական վիճաբանութեանց, ներկայացմամբ Պ. Կլէմանսոյի, հանրածանօթ Պետին Ֆրանսայի Արմատականաց ։—Բայց ասկէ պէտք չէ հետեւցնել թէ Լորտ Չըրչիլ ալ Պ. Պոլիս եկած է երբեք ։

— Սերպիոյ նախկին համալսարանեան Նախարարապետ Պ. Ռիստիչի թերթն, Իստոք, Միլան Թագաւորին ի Վիեննա գտնուելէն օգուտ քաղած է, բուռն յարձակում մ'ընելու համար ընդդէմ այն աշխարհաւարութեան, որ կը միտի միացեալ պահել զԱւստրիա և զՍերպիա ։ Այս թերթ կ'ըսէ .

«Մեք Սերպքս երբեք չպիտի հրաժարինք Պոսնայէ և Հէրսէկէ· երբեք չպիտի հանդուրժենք որ Դալմատիա և նախկին Սերպիոյ այլ գաւառք իրենց այժմեան վիճակի մէջ մնան ։ Մեք Սերպքս ո՛չ Աւստրիոյ լուծը պիտի կրենք, ո՛չ ալ Աւստրիոյ հետ բարեկամ պիտի լինինք ։ Աւստրիոյ դէմ ապըստամբութիւն քարոզող ամեն «Իռւէնտէնտիստ» Իտալացի կամ այլազգ ոք՝ սիրով պիտի հիւրընկալուի մեր մէջ ։ Ի մի բան, ո՛վ որ Աւստրիոյ դէմ է, պիտի լինի մեզ հետ ։ Աւստրիոյ Սերպ հպատակք Աւստրիական տան մէջ վառօդի տակառի մը պաշտօնը պիտի կատարեն, որպէս զի օր մը կարող լինին ոյժ տալ ա՛յն Տէրութեան, որ վերջ մը պիտի տայ Աւստրիոյ, ինչպէս վերջ տուաւ ուրիշ Տէրութեան մը ։ Մեք բարեկամներն ենք Աւստրիոյ թշնամեաց և թշնամիներն ենք Աւստրիոյ բարեկամաց ։ Այս պէտք է լինի նշանաբան ամեն ճշմարիտ Սերպի ։» (Լէ-Բէլ)

Դիտել կը տրուի թէ Պ. Ռիստիչի այս օրերս Բեդրսպուրկ երթալով Զարէն ընդունուիլն և Ն. Կ. վեհափառութեան հետ մէկ ժամ խօսակցելու արտասովոր պատիւը վայելելը նոր յանդգնութիւն մը տուած են Սերպիոյ Համալսարանեանց ։

ԱԶԴ

ԱՌ ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՍ

Յառաջիկայ ՅՈՒԼԻՍ 1ԻՆ պիտի դադրի այն ամեն բաժանորդաց թերթերու առաքումն, որոց բաժանորդագինը տակաւին չէ հասած Արեւելքի վարչութեան ։

Գործակալութիւնք գտնուած տեղեր պէտք է Արեւելքի գործակալաց ժամանակին յանձնելուին բաժանորդագինք, որպէս զի ըստ սոյն ազդարարութեան անընդհատ շարունակուի թերթերու առաքումն ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեր ստացած մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն մեծ վստահութիւն կայ որ Ռուսիոյ Կայսրը պիտի վաւերացնէ Մելքիսեդեկ Սրբազանի կաթողիկոսական ընտրութիւնն ։

Ազգ. Վարչութեան Կրօն. Ժողովը գումարեցաւ երէկ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազանի ։

Որովհետեւ օրուան նիւթը մասնաւոր խնդրոց յատկացեալ էր, ուստի Ժողովը զբաղեցաւ միայն անհատական և ամուսնական կարգ մը խնդրոց կարգադրութեամբ և նիստը փակեց ժամը 11 ին, յաջորդ նիստն հանրային խնդրոց յատկացնելու որոշմամբ ։

Երէկ եկեղեցական երեսփոխանաց ընտրութեան համար համեմատական ցանկի վրայ քուէարկութիւն կատարուելով՝ քուէից առաւելութեամբ երեսփոխան ընտրուեցան .

Ա. վիճակի համար Տ. Արիստակէս Արքեպիսկոպոս Դերձակեան և Տ. Խաչատուր քահանայ Գաբրիէլեան .

Գ. վիճակի համար Տ Թադէոս քահանայ Սիմոնեան .

Դ. վիճակի համար Տ. Վահան քահանայ Գրիգորեան ։

Աւասիկ այն ազգայնոց անուններն որք մայիս 15 ին ի Տփղիս, Սաքարթվելոյ այգւոյն մէջ ի պատիւ Արժ. Հայր Մկրեանի տրուած հացկերոյթին մասնակցած են .

Ամատունի Նարոյէն իշխան, Աթաբէգեան Ներսէս, Աղբէլեանեան Համբարձում, Ամիրաղեան Յովհաննէս ժէներալ, Բէհբութեան Կոնստանդին իշխան, Եւանգուլեան Գէորգ, Գրիգորեան Զաքարիա, Եսայեան Աղեքսանդր, Թայիրեան Աղեքսանդր, Թամամշեան Միքայէլ, Թանդեան Իսահակ, Եարալեան Գրիգոր, Թադեան Մովսէս, Ծուբեննեան Արտեմ, Կամսարական Կոնստանդին հիւպատոս Վանայ, Մամիկոնեան Արտաշէս, Մամիկոնեան Վահան, Մանթաշեան Աղեքսանդր, Մելիք-Բէգլարեան Կարապետ բժիշկ, Մելիք-Ղարակէօզեան Պօղոս, Մելիք-Փաշայեան Աղեքսանդր, Մաթաթեան Վահրամ, Յովհաննիսեան Աբգար, Յովհաննեսեան Յակոբ, Նաւասարդեան Բագրատ բժիշկ, Ջմշկեան Գէորգ, Խաչատուրեան Խաչատուր, Ղորղանեան Գրիգոր, Տէր-Զանեան Յակոբ բժիշկ, Տէր-Ղեւոնդեան Նիկողայոս, Տիգրանեան Յակոբ, Սուրէննեան Աղեքսանդր, Մանուէլեան Սիմէոն, Քալանդարեան Նիկողայոս, Ծատուրեան Եփրեմ, Փրիդոնեան Գրիգոր ։

Իզմիրէն կը գրեն մեզ.

Վերջին օրերս, տեղւոյս արժանընտիր Առաջնորդ Մուրատեան Սրբազանի նախաձեռնութեամբ և Պ. Աւետիս Ս. Աւետիքեանի ջանիւք հանգանակութիւն մը բացուած է աստ, ի նպաստ Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան ։

Լսածնուս համեմատ, այդ հանգանակութիւն բաւական յաջող սկիզբ մ'ունեցած է, և եթէ նոյն կերպիւ շարունակուի՝ կը յուսացուի որ գոհացուցիչ արդիւնք ունենայ ։

Հանգանակութեան արդիւնքն է առ այժմ 40 մեճիտ ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Միւթէմայիզի աստիճան շնորհել Բ. Դրան Իրաւագէտ Խորհրդականաց Դիւանին անդամ Ծիլանեան Նշան էֆէնտիին, որ ծանօթ է Ազգիս բանասիրաց, և նոյն Դիւանին անդամներէն Հրանտ Ասպրօ Պէյին և Գույումճեան Յովհաննէս պէյին ։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Իզմիրի կառավարական գլխաւոր երկրաչափ Ասլանեան Գէորգ էֆէնտիին ։

Սամոս կղզւոյ Նախորդ կուսակալ Գոսթաքի փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշայի, արտաքին գործոց Նախարար Ասիմ փաշայի և խորհրդական Ֆախրի պէյի հետ ։

Մոնիթէօր կիմանայ թէ Եգիպտոսի կրթական Նախարար Մահմուտ փաշա Ֆալաքի հրաժարական տուած է իւր պաշտօնին մէջ օտար միջամտութիւն լինելուն համար ։ Հաւանական է որ հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Բիւշտի փաշա ևս հրաժարի նոյն պատճառաւ ։

Ժամանակին ծանուցած էինք թէ Բիւշտիէ վարժարանաց կրթական ծրագրին բարեփոխման համար կազմեալ Յանձնաժողովը որոշեր է ֆրանսերէն լեզուի ուսուցումը վերցնել այդ վարժարաններէն ։

Սաադէթ կիմանայ այժմ թէ կրթական նախարարութիւնը վաւերացուցած է սոյն որոշումն որ պիտի գործադրուի յառաջիկայ դպրոցական տարիէն սկսեալ ։

Դամասկոսէն Ֆէնէրի Պատրիարքարանին ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ Անտիոքայ Պատրիարքի ընտրութեան համար այդ քաղաքի մէջ գումարեալ եկեղեցական ժողովոյ քուէարկութեան արդիւնքն ։

Ընտրելեաց ցանկը կը բաղկանայ հետեւեալներէն . Կեսարիոյ Մետրապոլիտ, Տ. Եօանիս, Նիկոմիդիոյ Մետրապոլիտ, Տ. Վասիլիոս և Սքիթոպոլիսի Մետրապոլիտ, Տ. Կերասիմոս ։

Այս վերջինը քուէից առաւելութեամբ ընտրուած է Պատրիարք Անտիոքայ և ընտրութեան արդիւնքը պիտի մատուցուի Կայս. կառավարութեան վաւերացման ։

Այսօրուան Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ Ճիպալիի հրդեհի զոհերուն նպաստելու համար հանգանակիչ Յանձնաժողով մը կազմուած է ընդ Բարձր հովանաւորութեամբ վեհ. Սուլթանին, որոյ պիտի փոխանորդէ Էվգաֆի Նախարար Քեամիլ փաշա, և անդամք են՝ քաղաքապետ Մազհար փաշա եւ ուրիշ չորս բարձրաստիճան պաշտօնատարք Քաղաքապետութեան, Ելմտական և Էվգաֆի պաշտօնատանց ։ Ծախքը վեհ. Սուլթանի անձնական գանձէն վճարուելով անմիջապէս երկու տեսակ տպեալ նուիրատոմսեր շրջաբերութեան հանուեր են, առաջին տեսակն, որոյ մէն մի տոմսակի գինն է 10 ղրշ. պիտի յատկանայ հրկիզեալ 3 մզկիթներու և երկու Թէքքէներու շինութեանց, իսկ երկրորդն, որոյ մէն մի տոմսակն 5 ղրշ է, պիտի յատկանայ արկածելոց անմիջական պէտոյից ։ Սոյն վերջին տեսակի հասոյթից ու ծախուց հաշիւներն ամեն օր պիտի ներկայացուին Ն. Կ. վեհափառութեան որ հրամայած է հաւաքուած գումարն օսմ. կայս. Պանքային հոգողութեան ներքեւ դնել և վերջին ծայր օրինաւորութեամբ կատարել բաշխումներն ։

Կրէտէի նախորդ կուսակալ Ֆօթիատէս փաշա կիրակի օրը մայրաքաղաքս եկաւ Շէրէֆ-Բէսան շոգենաւով որ տարած էր զՍավա փաշա ։

Գահիրէի շուէտական գործակատար եւ ընդհ. հիւպատոս Պ. Հէյտէնշտամ մայրաքաղաքս հասաւ երէկ առաւօտ ։ Պ. Հէյտէնշտամ դեսպանատան գործերը պիտի վարէ փոխանորդաբար, ի բացակայութեան դեսպան Պ. տ'Էնրէնոֆի որ մտադիր է վաղը մեկնիլ արձակուրդով ։

Անտառական Հալքալը վարժարանին ի նպաստ վիճակահանութիւն մը կազմակերպուած է յատուկ Յանձնաժողովոյ մը ձեռամբ որոյ նախագահն է անտառական եւ երկրագործական նախարար Սուպհի փաշա, եւ անդամք՝ բժշկապետ Մավրոյենի փաշա, եւ յիշեալ նախարարութեան քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարք, Պետրոս էֆէնտի Գույումճեան, Միւնիր պէյ, Շէրիֆ պէյ եւ Րեֆիգ պէյ ։

Թէրճիմանը Հաքիքաթ մասնաւոր աղբիւրէ կը տեղեկանայ թէ Ադրիանուպոլսոյ հանրօգուտ գործոց Սնտուկի անօրէն Սահակ էֆէնտիի հաշիւները քննուելով 32,000 ղրուշի բաց մ'երեւան ելած է ։

Թէհրանէն առնուած լրոյ նայելով, Կ. Պոլսոյ պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան վեհ. Շահին կողմէ յատուկ պաշտօնով Պերլին պիտի ղրկուի ։

Պուլղար թերթերը կը յայտնեն թէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հեռագրեր է Արեւելեան Ռումելիի կուսակալին թէ Պ. Եօրկի Տոքաս Փիլիպէի հելլենական հիւպատոս անուանուած լինելով, Պ. Կէննատիս (որ ծանօթ է Ս. Գէորգայ տօնին օրը ծագած կռւոյն առթիւ իւր բռնած ընթացքով) այլ եւս պէտք չէ նկատուի իբր հելլենական կառավարութեան ներկայացուցիչն ի Փիլիպէ ։

Եէմէնէն Թարիքի ուղղեալ նամակ մը կը յայտնէ թէ օսմ. զօրաց Շէյխ-Սայիտը գրաւելու լուրը լաւ տպաւորութիւն ըրեր է Եէմէնի և Հիճազի բնակչաց վրայ ։

Այս գրաւման հետեւանքն այն է եղեր է որ, Պէնի-Մէրվան ցեղն որ կը բաղկանայ 70-80 հազար հոգիէ որք երկու տարի առաջ ապստամբական դրօշ պարզեր էին, օսմ. հպատակութիւնն ընդուներ են ։

Պուքրէշի օսմանեան դեսպան Սիւլէյման պէյ արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ երէկ առաւօտ ։ Ի բացակայութեան Ն. Վսեմութեան, դեսպանատան առաջին քարտուղար Յարութիւն էֆէնտի փոխանորդաբար պիտի վարէ գործերը ։

Ոճրագատ ատեանը շաբաթ օրն երկրորդ անգամ զբաղեցաւ Գատըգիւղի ծանուցեալ կռւոյն առթիւ ամբաստանելոց դատովն ։ Կը նախագահէր դարձեալ Վասըֆ պէյ և ունկնդրաց խուռն բազմութիւն ներկայ էր ։

Արդէն յայտնած ենք թէ ամբաստանելոց 9ն իբր ոճրագործ (ճինայէթ) և մնացեալք՝ թուով 59, իբր պարզ յանցաւոր (ճիւնհա) ամբաստանեալ են ։ Արդ՝ այս վերջնոց փաստաբանք աղերսագիր տալով Դատարանին՝ խնդրած էին որ ազատ թողուին անոնք պահանջուած երաշխաւորութիւնը տալով ։

Դատարանն երէկ զբաղեցաւ այս խնդրովն։ Ընդհանուր դատախազ Համտի պէյ ըսաւ թէ երաշխաւորութեամբ ազատ կը թողուին նախնական դատարանաց և հարցաքննիչ դատաւորին ներկայացեալ ամբաստանեալք միայն . իսկ Ամբաստանիչ ատենի կողմէ Ոճրագատ ատենին յղուած ամբաստանելոց համար այս տեսակ տրամադրութիւն մը չկայ օրինաց մէջ ։

Ասոր ի պատասխան փաստաբանք յայտնեցին թէ պարզ յանցանօք (ճիւնհա) ամբաստանեալ անձ մ'որ և է դատարանի առջեւ դատուած ժամանակ, կրնայ ազատ թողուիլ երաշխաւորութեամբ, թէ իրենք կը յուսան որ վերոյիշեալ 55 ամբաստանելոց անմեղութիւնը պիտի հաստատուի, սակայն կրնայ լինիլ որ դատն երկարելով այդ մարդիկ երկար ժամանակ զրկուին իրենց գործերէ, թէ արդարութիւնը զայս կը պահանջէ, և այլն ։

Ընդհանուր դատախազը պատասխանեց թէ օրէնք և արդարութիւն կը գործադրուին միշտ և պնդեց իւր առարկութեանց վրայ ։

Փաստաբաններէն Յովհաննէս էֆէնտի Մարգարեան ըսաւ թէ, ի մէջ այլոց, ամբաստանեալներէն բռնակիր Սարգիսի դէմ ո՛ր և է վկայութիւն չէին տուած դատաստանին ներկայացեալ վկայք, հետեւաբար տեղի չկայ զայն ի բանտի պահելու ։

Երկուստեք սոյն խնդրոյն վրայ թեր ու դէմ կարծիքներ յայտնուելէ յետոյ, դատին շարունակութիւնը թողուեցաւ այս աւուր, յորում դատարանն իւր վճիռը պիտի տայ՝ ամբաստանելոց մէկ մասին երաշխաւորութեամբ ազատ արձակման խնդրոյն վրայ ։

Սերպիական դեսպան Պ. Կրուիչ իւր փեսային՝ Տօքթ. Կէրասիմովիչի, ընտանեացը և դեսպանատան թարգման Թէքրեան էֆէնտիի հետ երկու օր առաջ Թօփ-Գափուի պալատն երթալով, այցելեց կայսերական գանձարանն։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած էր հանդիսական երկու նաւակ դնել դեսպանին և իւր ուղեկցաց տրամադրութեան ներքեւ, որք թիկնապահի մը կողմէ ընդունուեցան և պալատն ու գանձարանն այցելեցին ։

Ֆրանսական Րէժիի ընդհանուր քըննիչ Պ. Բօրօն որ քանի մ'օրէ հետէ Սելանիկ կը գտնուէր, երէկ առաւօտ Կ. Պոլիս եկաւ ։

Սաադէթ կիմանայ թէ Բարձր. Աբրահամ փաշայի գործակատար Գրիգոր էֆէնտի որ վերջերս մեռաւ Հանեայի մէջ, այն կողմերն հայ քահանայ մը չգտնուելուն պատճառաւ, յոյն քահանայից ձեռամբ թաղուեր է ։

Զանազան նիւթոց փոխադրութեան գործածուելու համար, այս օրերս արքունի Նաւարանի տեսչութիւնն անգղիական շոգենաւ մը գներ 8,000 ոսկւոյ ։

Քանի մ'օրէ ի վեր մսի գինը փոքըր նուազում մ'ունեցաւ 9 ղրուշէն 8ի և 7½ի իջնալով ։ Հաքիքաթ կ'իմանայ թէ Ռամազանէն առաջ մսի օխան պիտի կրնայ 6 ղրուշի ծախուիլ, շնորհիւ Քաղաքապետ Մազհար փաշայի, որ կ'աշխատի մսավաճառներն անպատճառ համակերպիլ սոյն որոշման ։

Թօր կիմանայ թէ երկաթի կարեւոր վաճառատուն մը (Պ. Բարուանա, Պոլիս, Մէնէմէնճըլար-Եօգուշու) սնանկութիւն հրատարակեր է 13էն 15,000 օսմ. ոսկւոյ բացով մը ։

Անգղիական կառավարութիւնն առաջարկեր է Կիպրոս կղզւոյն իշխանութեանց թողուլ Պերպերէն ի Սուաքիմ կառուցանելի երկաթուղւոյն համար պատրաստուած պիտոյքներն ։

Թարիք Փիլիպէէն առնուած լրոյ համեմատ, կը պատմէ թէ Թուրք զօրականք վերջերս հալածեր են պուլղար հրոսախումբ մը որ Տէսփօթ-Տաղի սահմանագլխոյն մօտ կ'ուզէր օսմ. հողը մտնել ։ Այս հրոսախումբ հարկադրուեր է Արեւելեան Ռումելիի կողմը փախչիլ, իւր մարդոցմէ 15 հոգի սպաննեալ թողլով կռւոյն վայրը ։

Այս կիրակի օր տեղի ունեցաւ ի Մեծ Կղզի լատինական եկեղեցւոյ մը հիմնարկութեան հանդէսը ։

Ֆրանչիսկեան հարք ֆրանսական դեսպանատան միջոցաւ 1871ին ստացած էին այս եկեղեցւոյ շինութեան արտօնութիւնը, սակայն ծախուց հայթայթման պատճառաւ շինութիւնն յետաձգուած էր ։

Հիմնարկութեան հանդէսը կատարեց պապական նուիրակ Տ. Ռոթէլլի. ներկայ էին նաև հայ հռովմէականաց Պատրիարք Գեր. Ազարեան Սրբազան, ֆրանսական դեսպանատան առաջին քարտուղարն և բազում երեւելիք ։

Ընթերցողք կը յիշեն թէ Սիրրօ Աբօսթօլաթօ անուն Քեֆալոնիացի Յոյն մը որ ժամանակաւ Աթէնքի մէջ քսանմեայ բանտարկութեան դատապարտուած և Պոլիս փախչելով բազում տարիներէ ի վեր աստ հաստատուած լինելով, պատուաւոր վաճառականի մը համբաւը կը վայելէր, վերջերս հելլենական հիւպատոսարանի կողմէ ձերբակալուելով յանկարծ, նաւ դրուեցաւ Աթէնք տարուելու համար ։

Կիմանանք այժմ թէ Սիրրօ՝ Պիրէօսի մէջ ցամաք ելնելուն պէս, յաջողեր է փախչիլ զինքը բռնող ոստիկանաց ձեռքէն և մինչեւ ցարդ չէ գտնուած ։

Այն պահապանք որք հիւպատոսարանի կողմէ յատկացուած էին Սիրրօն տանելու համար, ամօթահար Պոլիս դառնալով, բանտարկուած են այժմ ։

Ներքին գործոց Նախարարութիւնն իմանալով որ այլ և այլ տեղեր գիւղացիներէն խաբէութեամբ դրամ կ'առնուի իբր դրօշմատուրք, թէ գործաւորները կը հարկադրեն կանխիկ վճարել իրենց զինուորական տուրքն, առանց ընկալագիր յանձնելու և թէ նմանօրինակ ուրիշ զեղծումներ կը գործուին, շրջաբերականաւ մը հրաւիրեց գաւառաց կուսակալներն որպէս զի խստիւ հսկեն նմանօրինակ դէպքերու կրկնումն արգիլելու համար ։

Ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Լակովսքի արձակուրդով Բեդրբսպուրկ գնաց ։

Ինչ որ ալ ըսուի, առաքինութիւնը վերջնապէս անհետացած չէ աշխարհէս ։ Վերջերս Վօսփօրի գիւղերէն միոյն մէջ պատահած դէպք մը կը հաստատէ զայս ։

Քանի մը օր առաջ, Ելմտական նախարարութեան պաշտօնեայ մը Եսատ էֆ. կ'երթայ Եէնիգիւղ հայազգւոյ մը տունը, և անդ կը յայտնէ թէ նորա պապէն ժամանակին 2500 ղրշ. փոխ առած լինելով, եկած էր իւր պարտքն հատուցանել ։ Կը յայտնէ միանգամայն թէ երկար ջանքերէ և յոգնութիւններէ յետոյ միայն կրցեր էր գտնել ժառանգորդները ։ Այս վերջինք կը ծանուցանեն թէ իրենք բնաւ տեղեկութիւն չունին այդ պարտքէն, և թէ իրենք պէտք չունին այդ ստակին ։ Թուրքը կը պնդէ. կ'ըսէ թէ «չուզեր որ պարտատէր լինի մեռած ժամանակ» ։ Ժառանգորդք վերջապէս կը զիջանին, և պաշտօնեայն իւր պարտքը վճարելով, անոնցմէ իւրաքանչիւրէն առանձինն ստորագրութիւն մը կ'առնու և կը մեկնի գոհ սրտիւ ։

Բնիկ Կեսարացի 85 տարեկան Յոյն քահանայ մը, որ 55 տարիէ ի վեր Այնօրօզի վանքը կը բնակէր, այս օրերս մայրաքաղաքս եկած է աղքատ տղայոց յատուկ վարժարան մը հիմնելու համար ի Ֆէրիգիւղ, բոլոր ծախքերն իւր քսակէն հայթայթելու պայմանաւ ։

Երէկ Բերայի ոստիկանութիւնը ձերբակալել տուաւ իտալական հպատակ Ֆրանչիսկօ անուն մարդ մը, որ յանդգնած էր իւր եղբօր 13 տարեկան աղջիկն առեւանգելով պատիւը բռնաբարել ։

Քօրլուէն կը գրեն թէ տեղւոյն Սարը Խաթուն թաղին մէջ Գավազ անուն մարդու մը կինը Զիլֆա և Ալինայ գիւղերէն միոյն մէջ Կէմ Սըմաղ օղլու Մէհմէտ, ինքզինքնին կախեր են . նոյնպէս Ալինայ Սէրբէզ գիւղին մէջ Հըզըր օղլու տելի Մէհմէտ անուն մէկն ալ ինքզինքն սպաններ է ատրճանակով ։

Զմիւռնիոյ Պայընտըր գաւառակի տասանորդի տուրքոյ պաշտօնեաներէն Մէհմէտ էֆէնտի անուն անձ մը այլ և այլ զեղծմանց մէջ գտնուած լինելով, պաշտօնանկ եղեր է այլ եւս պաշտօնի չանցնելու դատապարտութեամբ ։

Ղալաթիոյ թերթ մը ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ 50-55 ամեայ երկու մարդոց վրայ, Ասիացի հագուստներ հագած, որք այս օրերս Պոլսոյ այլ եւ այլ կողմերը շրջագայելով, հետեւեալ կերպիւ ստակ կը կորզեն ։ Ասոնցմէ մին, խեղանդամ, կը մօտենայ, օրինակի համար, առանձին ընթացող տարիքոտ կնոջ մը եւ ղոհարեղէն մը ցոյց կուտայ առաջարկելով որ ամենաչնչին գնով մը գնէ զայն։ Եթէ կինը քսակն հանէ, խաբեբայը ստակը կ'առնու, ղոհարը կը յանձնէ եւ կը հեռանայ ։ Երկու օր առաջ Մահմուտ փաշայի կողմը, 6 մէճիտի փոխարէն Թուրք կնոջ մը ծախեցին գեղեցիկ մատնի մը որ հնգապատիկ արժէք ունենալ կ'երեւէր ։ Կինը կարծեց թէ մեծ շահ մ'ըրեց, գաղթականներէն աժան գնով ծանրագին բան մը գնելով, սակայն քիչ մը հեռանալով մեծ եղաւ իւր ապշութիւնն երբ խանութպանի մը ցոյց տուաւ մատանին եւ տեսաւ որ 60 փարա կ'արժէր ։

Կը յիշուի թէ Ղալաթա-Սէրայի դէմ գտնուող մեծ սրճարանին վարձակալ Զարէհ անուն անձը իւր սրճարանն այրած լինելու ամբաստանութեամբ, Ոճրագատ ատենին կողմէ 15 ամեայ չղթայակապ բանտարկութեան դատապարտուած և վերաքննութեան դիմած էր ։

Վերաքննիչ ատեանը հաստատելով Զարէհի յանցաւորութիւնը, բեկեր է ոճրագատ ատենի վճիռը, և փոխանակ 15 տարւոյ, մշտնջենական չղթայակապ բանտարկութեան վճիռ տուեր է ։ Դատապարտեալը շաբաթ օրը չղթայակապ Սինոպ տարուեցաւ ուր պիտի կրէ իւր պատիժ ։

Նէճտ շոգենաւը Սէլանիկէն Քավալա գնացած պահուն, ուղեւոր մը կաթուածահար մեռած լինելով, դիակը ծովը նետուեր է և շոգենաւը 24 ժամ քարանթինայի ենթարկուեր է Քավալայի նաւահանգստին մէջ ։

Այս շաբթու դարձեալ բազմաթիւ իսլամ գաղթականք եկան մայրաքաղաքս և Մուտանիա ղրկուեցան այլ եւ այլ կողմեր բնակութիւն հաստատելու համար ։

Կրետէ և Զանթա կղզիներու միջեւ գտնուած ընդծովեայ հեռագրաթելն որ ժամանակէ մ'ի վեր խզուած էր, վերահաստատուած է ։

Թարիգ սրտաշարժ դէպք մը կը պատմէ, որ տեղի ունեցեր է անցեալ հինգշաբթի օր .

Թրքուհի մը, որ յղանալէ յետոյ բաժնուած էր իւր ամուսնէն, իւր նորածին մանկիկը բաժանեալ ամուսնոյն դուռը կը ձգէ · քանի մը վայրկեան ետքը կը տեսնուի թէ փողոցի շուներն իրարու թափէն կը քաշեն, մանկիկն յօշոտելու համար ։ Ոստիկանութիւնը կը լսէ և կ'ուզէ ձերբակալել այն կինն որ զայն բերած հոն ձգած էր, բայց նա պահականոց երթալ չուզեր և մանկիկն առնելով մօրը տունը կը վերադառնայ ։

Արշիպեղագոսի Սէմէնտրէք կղզւոյ բըժիշկը կը գրէ յոյն լրագրաց թէ, այս օրերս հոն այլանդակ հորթ մը ծներ է, որ ունի երկուգլուխ, երեք աչք, երեք եղջիւր և երկու ականջ ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Մեր ընթերցողաց մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք լրագրոյս չորրորդ երեսոն հրատարակեալ «Իտալական փոխառութեանց» ծանուցման վրայ ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

[illegible]

ՀՆՏԱԽՏ Ի ՄԱՏՐԻՏ

Մատրիտ, 7 յունիս .

Այսօր Մատրիտի մէջ հնտախտի (Քօլէրա) չորս դէպքեր տեղի ունեցան ։— Այս վերջին օրերս ալ ի Վալենչիա երեք անձինք մեռած են հնտախտէ ։

Մատրիտ, 8 յունիս .

Հնտախտի մի քանի նոր դէպքեր եւս տեղի ունեցան ի Մատրիտ ։

Հնտախտը կը շարունակէ զոհեր ընել միշտ Վալենչիոյ գաւառին մէջ ։

ԱՖՂԱՆԱՑ ԷՄԻՐՆ ՍՊԱՆԵԱԼ

Վառնա, 7 յունիս .

Լոնտոնէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, զրոյցի մը նայելով, Քեապուլի և Աֆղանստանու Էմիր հանրածանօթ Ապտիւր Ռահման Խան սպաննուած է իրեն ծառայող անձանց ձեռամբ ։ (Եթէ ստոյգ է, ծանրակշիռ կարեւորութիւն մ'ունի աֆղանեան խնդրոյն նկատմամբ ։)

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒՄ

Բարիզ, 8 յունիս .

Օրինական ծրագիրն որ խորհրդարանական ընտրութեանց համար «ցանկի վրայ քուէարկութեան» դրութիւնը կը վերահաստատէ, վերջապէս ընդունուեցաւ թէ՛ Երեսփոխանութեան և թէ՛ Ծերակոյտի կողմէ ։

ՈՒԼՆԻԱ ԿԱՄ ԶԷՅԹՈՒՆ
ԼԵՌՆԱՅԻՆ ԱՒԱՆ Ի ԿԻԼԻԿԻԱ
ՆԿԱՐԱԳԻՐ
Տեղական, Կենցաղական, Բանասիրական և Եկեղեցական .

Զէյթուն աւանի վրայ մանրամասնօրէն գրուած սոյն ընտիր և ընդարձակ գրքին պատուածներն արկածէ մը փրկուած և միայն սակաւաթիւ օրինակներ մնացած են քանի մը գլխաւոր գրավաճառաց և կամուրջի մօտ հայ ջրավաճառաց քով ։

Գին 10 ղրուշ.

Բ. տպագրութիւն չպիտի լինի մասնաւոր պատճառաւ ։

3—10

ՏՐԱՄԱԿԱՆ

ԴԱՒԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 28 Մայիս

ԸՆԴՀԱՑՔ ՓՈԽԱՌՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս	Լոնտրայի	վրայ	(պահքայի)	110 7/8
3	»	»	(վճռական)	110 1/2
3	Բարիզի	»	(պահքայի)	22 82 ½
»	»	»	(վճռական)	22 90

ԸՆԴՀԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց .	(Միաց. D. Աէէ)	18 26
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 27
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 28
Բարձրագոյն գին	»	18 29

Լիա՝ Տորօթէային հաղորդեց Պ. Միւլլէրի առաջարկը ։ Խենդուկ աղջիկը որ տասն և վեց տարեկան էր, սքանչացաւ որ այս տեսակ պատկառելի մարդ մը՝ անդամ դաշնակցային Խորհրդոյ՝ հաւնած է իրեն ։

—Բայց լաւ մը խորհէ՛, ըսաւ Լիա ։ Պ. Միւլլէր քառասուն և հինգ տարեկան է . . .

—Ձգէ՛ դուն ալ, պատասխանեց փոքրիկը, կատղա՞ծ ես ի՞նչ ես ։ Կ'ուզես մեր ամենուս էրիկները ձեռքերնուս առնո՞ւլ ։

Այդ իրիկունը Լիա պարահանդէսի հըրաւիրուած էր Լօզանի գարեջրոյ հարուստ վաճառականի մը տունը ։ Գնաց պարահանդէսին, սոսկալի կերպիւ դժգունած իւր վարդագոյն շրջազգեստին մէջ ։ Քանի մը անգամներ վալսեց, գրեթէ առանց նշմարելու, Ֆրանսացի զօրականի մը հետ, և որովհետեւ կիսամեռ էր դարձած, ինքզինքըն յանձնած էր իւր պարողին բազկացը և չէր զգար բնաւ թէ նա քիչ մ'ուժով կը սեղմէր զինքը ։

* * *

Զօրականին խելքը գլխէն գնաց և վերջի վալսի ժամանակ, ականջէն ի վար փըսփըսաց ։

—Օրիորդ, չեմ կրնար ըսել թէ որքան գեղեցիկ էք և խենդի պէս կը սիրեմ զձեզ ։ Փոքրիկ տուն մը կը բնակիմ, Լճին փողոցը, թիւ 6 ։ Վաղն ամբողջ օրը ձեզ պիտի սպասեմ ։

Լիայի աչքերը փայլեցան, ամբողջ դէմքը պայծառութիւն մ'զգեցաւ, և սակայն տերեւի մը պէս կը դողդղար ։ Այլ վայրկեան մը միայն տեւեց այս . և յանկարծ, առանց պատասխանելիք բառ մը գտնելու, ինքզինքն ազատեց վայելչագէմ սպային բազկացը մէջէն ։

* * *

Տուն վերադառնալով, խուցը քաշուեցաւ, բացաւ պատուհանն ու նստաւ, թէպէտ արիւն քրտինք մտած էր ։ Անհուն յուսահատութիւն մը պատեց զինքը ։ Մեռնելու փափաք մ'զգաց, ապա յիշեց սպային խօսքերը, և այդ իմաստուն աղջիկն ըսաւ ինքնին «Թերե՛ւս . .» ։

Եւ առաջին անգամ լինելով հեղնութիւն մ'եկաւ շրթանցը վրայ ։

—Ի՞նչ պէ՛տի ընէր իմ տեղս մեր բարի Ակրիբան ։

Յանկարծ զգաց որ գիշերուան պաղը իւր մերկ ուսերուն կը թափանցէր ։ Տենդ եկաւ վրան ու անկողին մտաւ ։

Երեք օրուան մէջ մեռաւ կոյսատալ, առանց բան մ'ըսելու ։

* * *

—Իմ սրբակրօն բարեկամս, ըսաւ Ռուինքէլման քարոզիչը Բէթէլման քարոզչին, երբ վերադարձան գերեզմանատունէն, դժբաղդութեանդ մէջ իսկ մխիթարութիւն մը ունիս ։ Քու սիրեցեալ աղջիկդ մեռաւ իբր ճշմարիտ քրիստոնեայ մը, անհման համբերատարութեամբ ։

ԺԻՒԼ ԼԸՄԷԹՐ

ՎԵՐՋ

Նուազագոյն »	18 28
Կէս օրին	18 29
Փոխառութիւն 1858) 1862) A. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ո.	33 20
» 1860) » 1863) B. » Գ. Կ. » » » 1872)	19 10
» 1865) » 1869) C. » Գ. Կ. Ո. » 1873)	18 26

Ունիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	71 30
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	71 35
Կէս օրին	71 35

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօրիէթէ ժէնէրալ	Գ. Կ. Անգլ. Լր.	3 15
Քրէտի ժէնէրալ	» » Օսմ. »	7 6
Պանք տը Գօնս	» » » »	4 35
Սօս. Շանժ է վալէօր	» » » »	3 35
Թրամուէյ	» » » »	282 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	43 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	282 1/2
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի	»	60

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 26
Անգլիական ոսկի	»	110 17
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 10
Քրիմիք	»	51 15
Ռուսլի Թղթադրամ	»	8 88
» արծաթ	»	89 30
Ֆիօրին	»	9
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108
Վէգնոց	»	103
Չինգնոց	»	103
Մէթալիք	»	98 30
Պղինձ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 8 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ		99 11/16
Օսմ. »	Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 15/16
» »	» գոցուեցաւ	17
» »	» Ա.	33 1/2
» »	» Բ.	19
» »	» Գ.	17
Օթօման 1871		67 1/4
Փոխառութիւն 1877		79 3/4
Պանք Օթօման		12 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873		93 3/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)		64 1/2
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)		86 1/8
Տայրա Սանիէ		62
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)		83 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0		—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		—

Վիէննա, 8 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 65
Օսմանեան երկաթուղի	21 20

Բարիզ, 8 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0		110 12 1/2
» » 3 0/0		82 15
Օսմանեան քօնսօլիտէ	Սէրի Դ. բացուեցաւ	17 20
» »	» գոցուեցաւ	17 17 1/2
» »	Սէրի Բ.	19
» »	Գ.	17 20
Օսմանեան երկաթուղի		43 25
» Բէժիի բաժնեթուղթք		—
Պանք Օթօման		560
Գրէտի Լիօնէ		—
» Ֆօնսիէ		1357 50
Բաժնետոմ Լիոնի		1252 50
Սուէզի ջրանցք		2142 50
Ռուսական 5 0/0 1877 ի		100
Իտալական Ռանթ		97 05
Եգիպտական միացեալ		325
Սպանիական (արտաքին)		59 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք		391 25
5 0/0 Հելլենական		336 25
Չէք Լոնտոնի վրայ		25 21

ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

ՀՍԿՄԱՆ ԳԻՇԵՐԸ

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վիքթոր Հիւկօյի յուղարկաւորութեան հանդէսն անզուգական եղած է։ Դարերուս պատմութեան մէջ կարելի չէ գտնել անոր նմանն։ Միտքը չէ կարող երեւակայել բան մը, աւելի նորանշան, սքանչելի, սրտայոյզ, զարմանահրաշ։ Այդ յուղարկաւորութիւնն՝ աստուածացման մը յաղթական հպարտութիւնն ունէր։

Այն վայրկենէն սկսեալ յորում Մեծ Բանաստեղծին մարմինը Յաղթական Կամարին ներքեւ դրուեցաւ, բազմութիւնը վայրկեան մ՚ իսկ չդադրեցաւ զայն շրջապատելէ։ Համայն Փարիզ, օր մ՚ և գիշեր մը, անցաւ անոր դագաղին առջեւէն, կամ կեցաւ դագաղին առջեւ, իւր միաձայն մեծարանօք նուիրագործելով Մեծ Բանաստեղծին մուտքն փառայեղ անմահութեան մը մէջ։

Նշանակեցինք արդէն կիրակի առուր այցելուաց բազմութիւնն Յաղթական Կամարի շիրմին առջեւ։ Անոնց թիւն երթալով կ՚աւելնար։ Ի Փարիզ, պողոտաները, փողոցները, ծառուղիք, ամենն ալ նոյն հետաքրքրական տեսարանը կ՚ընծայէին․ խումբերն և կառքերը նոյն ուղղութեամբ կը քալէին, ամենքն ալ միակ նպատակ մ՚ունենալով, Յաղթական Կամարն։ Բազմութիւնը կանգ կ՚առնուր Հանրապետութեան հեծելազօրաց առջեւ որք կը շրջապատէին յիշատակարանը։ Շիրմին առջեւէն անցնիլ ուզողները կը մտնէին Ֆրիտլէնտ ծառուղիէն և հետեւէին տողանցութեան, որ երեք հարիւր մեթր երկայնութիւն ունէր ծառուղւոյն ամբողջ լայնութեան վրայ․ խուռն ամբոխ մը զոր ո՛չ արեգակն, ո՛չ սպառնալու հարկն, և ո՛չ փոշին կրնային ցրուել. տղայներ իրենց հայրերուն ուսին վրայ, ուրիշներ խառնուած ամբոխին մէջ, և զորս մերթ ընդ մերթ գետնէն կը վերցնէին կէս խեղդուած։ Միջօրէէն յետոյ, այդ մարդկային հեղեղն այնքան ուժգնութեամբ յառաջացաւ որ շիրմին մօտ հսկողութիւնն ընող պահապանք ետ մղուեցան։ Ամբոխը խորտակեց ամեն արգելք եւ ձիաւորաց աջակցութեամբ միայն կրցին ետ մղել զայն։

Կիրակի երեկոյին, ժողովրդական ցոյցը հսկայական համեմատութիւններ առաւ։ Գիշերն եւ ի ցոյց պիտի գըրուէր Մեծ Բանաստեղծին մարմինն։ Զարդարանաց չքեղութիւնը, տեսարանին մեծութիւնն և նորութիւնը կը գրգռէին ժողովրդեան հետաքրքրութիւնն, Փարիզի ժողովրդեան որ միշտ պատրաստ է ծափահարելու յանդուգն եւ տարօրինակ գաղափարները։ Ուստի, երեկոյեան ժամ 9էն սկսեալ, Ելիսեան Դաշտերն և Յաղթական կամարի հրապարակին շրջակայ ծառուղիները մարդկային ճշմարիտ գետեր կը հասնէին։ Շիրմին առջեւ կը փայլփլէին զարդմանակաց եղրահից մետաղեալ ցոլերը։ Բանաստեղծին մարմինը կը շրջապատէին արդարեւ զրահակիր զինուորաց երկու կարգեր, ջահեր բռնած, իրենց արձանային անշարժութեան մէջ մեծաշուք։ Ամբոխին առաջին կարգերը կրնային տեսնել զայնս Հանրապետութեան պահակաց ձիերուն սրունքներուն մէջէն, բայց վերջին կարգերը շիրմին վերին մասը միայն կրնային դիտել։ Եւ որովհետեւ ամեն ոք կ՚ուզէր տեսնել, մանրավաճառներ հետաքրքիրներու տրամադրութեան ներքեւ կը դնէին սանդուղներ, սեղաններ, աթոռներ։ Այս դիտարաններէն միոյն վրայ ելնելու համար, պէտք է վճարել տասը սանթիմ։ Ժողովուրդն յաջձակմամբ կ՚առնու զայնս։

Ի մի վայրկեան, Ելիսեան Դաշտերու ծառուղւոյն բարձունք կը լցուին մարդկային բուրգերով։ Գիշերը խորհրդաւոր է, նսեմաստուեր, և բազմութեան վրայ շարժող բոլոր այդ ըստուերներուն տեսարանը զարմանալի է։ Ասոնց վրայ աւելցուցէք մանրավաճառաց զանգակները, բանաստեղծութեան կտորներ ծախողներու ձայները, նարնջավաճառաց աղաղակները, չքաղրամներ, լուսանկարներ, գնդասեղներ վաճառողներու աղմուկն, և գաղափար մը կարելի է ունենալ շիրմին շուրջը բարձրացող ժխորին վրայ։ Շատ տեղեր, խումբեր կը կազմուին․ երգիչ մը, իրեն նման տասնի չափ անձեր չորս կողմը ժողված, կը պոռչտայ երգ մը՝ որ վերնագիրն է․ «Հանճարոյ մը մահը»։

Արցունքներ թափէ, ո՛վ իմ ազնիւ հայրենիքս․
Ջաւկունքդ ողջոյն ի սուգ են այսօր․
Ի՛նչ խորին ցաւ մնացեալ սրտիդ համար․
Սիրեցեալ որդիդ կը ննջէ ի խորս դագաղին։
Ծնրադրենք այս վեհապանծ մաշուան առջև,
Երգիչ երկնային ոյր առնական շեշտերն
Ուսուցին մեզ [illegible],
[illegible], Ռէյ Պլա, Պուրկրաֆները։

ՅԱՆԿԵՐԳ

Ժողովուրդ Ֆրանսայի, տօնենք յիշատակն
Մեծ հանճարոյն որ կ՚իջնէ ի գերեզման,
Այո՛, քու անունդ միայն մեր ջահը պիտի լինի,
Վիքթոր Հիւկօ, պիտ՚ երգենք քու փառքդ։

Առաջին տունը վերջանալէ յետոյ, ի վաճառ կը հանեն երգն, ապա կ՚սկսին երկրորդ տունն եւ այսպէս մինչեւ վերջը։ Անհնար է երեւակայել այս երգին յաջողութիւնն։ Հրապարակին վրայ, մէկ ծայրէն միւսը կ՚երգեն զայն։ Ուրիշներ ալ կը ծախեն համանման բանաստեղծութիւններ։ Այլուր, ուրիշ մը դամբանական ոտանաւոր ճառ մը կը ծախէ, որոյ ետին հատուածի մը ծանուցումը կը գըտնուի։ Աւելի հեռուն, ատաղձագործ գործաւորի մը ուրիշ բանաստեղծութիւնը կը ցրուեն։

Կէս գիշերէն մինչեւ ժամ մէկուկէս, ամբոխը խուռն է․ ստուերներ կը շարժին ծառերուն ներքեւ․ կը պոռան, երգերը կը շարունակուին։ Խաղաղութիւնը խորին է միայն յիշատակարանին շուրջը։ Ամբոխին հեռաւոր ժխորը կը մարի Յաղթական կամարը շրջապատող լռութեան մէջ։ Քանի մը ելեկտրական կանթեղներ կը լուսաւորեն շիրիմը ծածկող չքեղ պսակները․ Մանիշակները, վարդերը, եղրեւանիները, ծծմորները կ՚երեւին իրենց մետաքսեայ ուրարներով, որք ոսկետառ արձանագրութիւններ կը կրեն։ Բանաստեղծը կը ննջէ ծաղկանց դէզի մը ներքեւ։ Բանաստեղծներ կը հսկեն անդ։ Քանի մը մենաշնորհեալ այցելուք քիչ մը հեռու կեցած են, գլխարաց, լուռ, իրենց երազներու մէջ թափառող, բոլորովին գրաւեալ այդ փառքով որ կը հանգչի այնքան փառքերու մէջ։

Ժխորը չը դադրիր բազմութեան մէջ։ Առաւօտեան դէմ, նոր մանրավաճառներ կը հասնին։ Շատեր անդ կը նախաճաշեն, առանց աչքը հեռացնելու շիրիմէն։ Ժամ երկուքին մօտ է որ հետաքրքիրք կ՚սկսին տակաւ առ տակաւ քաշուիլ։

Գիշերն ողջոյն, երկինքը մթին էր, միօրինակաբար գորշագոյն։ Ոչ մէկ աստղ երկնից մէջ։ Ժամ երեքին, արշալոյսը ծայր կուտայ. իսկոյն կանթեղներն և ջահերը կը մարին. գիշերային հսկողութիւնն աւարտած է. յիշատակարանը կ՚երեւայ նորածագ լուսոյն մէջ չփոթ ձեւերով։ Քիչ յետոյ, Փարիզ կը յառնէ արշալոյսին գորշագոյն պայծառութեան մէջ։ Պահապանք կը ցրուեն ամբոխն. Նոյն պահուն, մանրացնցուղ անձրեւ մը կը տեղայ քառորդ ժամու չափ, յետոյ ամպերը կ՚սկսին ճեղքըւիլ և ցոյց տալ երկինքն կապտագեղ։ Արեգակն է, և զարթումն բազմաթիւ անձանց համար որք կը փութան ի Յաղթական Կամար։ Բազմութիւնն, վայրկեան մը նուազած, շուտով կ՚աճի. Կամար տանող ծառուղիները կը լցուին նորէն։ Ժամը հինգն է դեռ, և փողերու հեռաւոր ձայները կ՚որոտան, ընկերութիւնք խմբովին կ՚երթան իրենց ժամադրութեան տեղին, պատգամաւորութիւնք կ՚երեւին, պսակակիրք կ՚շտապեն։

Կենդանութիւնը կ՚աճի տակաւ առ տակաւ․ փողոցներուն և պողոտայից վրայ կը հանդիպիս միայն պատգամաւորութեանց որք կ՚երթան կարգադիր յանձնաժողովին կողմէ իրենց համար նշանակեալ տեղն։ Շիրմին ստորոտները զարդարող սքանչելի պըսակներուն վրայ բազմաթիւ ուրիշներ կ՚աւելնան։ Ֆրանսա լուսոյ և ծաղկի աստուածացում մը կ՚ընէ իւր Բանաստեղծին։

Յաղթական Կամարն, 1840 էն, Նաբոլէոնի աճիւնին ի Ֆրանսա փոխադրութենէն ի վեր, երբեք տեսած էր այնքան բազմութիւն իւր ոտից առջեւ։ Ջկար անդ Կամպէթթայի յուղարկաւորութեան վշտագին յուզումը, Կամպէթթայի որ մահուան մանգաղէն հնձուած էր իւր զօրութեան բովանդակ լրութեան մէջ, իւր ճակատագրին ճիշդ մէջտեղ։ Հիւկօ անցած էր այն սովորական պայմանաժամն զոր բնութիւնը կը շնորհէ մարդկային կենաց․ այլ երբեք մեծ անուան մը ազդած հմայքն, համբաւոյն շուքը, փառքին ներգործած հըրապոյրը Փարիզի միլիոն կէտին վրայ հաւաքած չէին այնքան ստուար բազմութիւն։

Քաղաքն ողջոյն հոն էր, գաւառներէն և օտար երկիրներէ եկած բազմաթիւ անձերու հետ։ Յաղթական Կամարէն մինչեւ Բանթէոն, ոչ մէկ դատարկ պատուհան, ոչ մէկ անկիւն որ լցուած չլինի մարդկային գլուխներով, ոչ մէկ ծառ որոյ վրայ գործաւորներ խումբ խումբ ծածկուած չլինին ճիւղերուն մէջ, ոչ մէկ տանիք ուր հետաքրքիրներ դարած չլինին կղմինդրներու վրայ։

Ժամ ինընին մօտ, ժխորն, որ գիշերէն ի վեր դադրած չէ Յաղթական կամարին շուրջ, կ՚աճի նուագարանաց ձայներով, փողերու վարվառով և խմբապետներու գոչիւններով որք իրենց մարդիկը կ՚առաջնորդեն։ Պատգամաւորութիւնք, ընկերութիւնք, մարմինք կը հասնին։ Հրապարակը տանող բոլոր ճանապարհներէն մարդկային հեղեղ մ՚է որ կը թաւալի յորձանահոս, իւր հետը տանելով ամեն մեծութեամբ և ամեն գոյնով պսակներ։ Բազմաթիւ անձինք կան որք սանդուղ մը կամ աթոռ մը կը կրեն և կ՚երթան հաստատուիլ սալայատակաց վրայ այն տեղերն յորս կ՚ենթադրուի թէ տեսարանն ամենէն աւելի շահագրգիռ պիտի լինի։

Այս ամեն խումբերն իրենց որոշիչ դրօշակն ունէին։ Յայտնի է թէ բացորոշ հրամաններ տրուած են կարմիր դրօշակներն արգիլելու համար։ Ոստիկանք կը գրաւեն տասն և հինգի չափ կարմիր ու սեւ դրօշակներ, որոցմէ մին լիր արձանագրութիւն կը կրէր Հիւկօյի ոտանաւորէ․

Ժողովուրդն ունի իւր զսրոյթը
Որ առաջ կը քանդէ և ապա կը բեղմնաւորէ։

Յաղթական Կամարի հրապարակին շուրջը գտնուող գետինն սքանչելապէս կը յարմարի յոգնախուռն բազմութեան պարունակելու։ Ուստի, խմբոց զետեղման համար առաջուց հաստատեալ կարգը կատարելապէս պահուեցաւ։ Այդ խմբերուն արգիլեալ էր ելնել իրենց որոշ սահմաններէն դուրս, այնպէս որ Յաղթական Կամարի հրապարակը միայն էր լայնածաւալ շրջանակ մը, որոյ մէջ տեղը քօղածածկեալ նըստարաններ դրուած են կիսաշրջանակաձեւ, մենաշնորհեալ հրաւիրելոց համար։

Այդ կիսաշրջանակը երկու հաւասար մասի բաժնուած էր ի շիրիմ տանող ծառուղւով մը։ Ձախ կողմը նըստեցան բազմաթիւ զօրավարներ, նախարարութիւնն ամբողջ՝ նախարարապետն ի գլուխ, դեսպանական մարմինը նմանապէս ամբողջ, ամենքն ալ ոսկեճամուկ համազգեստներ հագած եւ պատուանշանք ի կուրծս։ Այդ կողմն են նաեւ Ծերակուտի եւ Երեսփոխանական ժողովոյ դիւաններն, եւ անոնց ետին կը գտնուին ծերակուտականք եւ երեսփոխաններ, եռագոյն ուրար իրենց կրծոց վրայ խաչաձեւ, թաղապետական խորհրդականք կապոյտ եւ կարմիր ուրարներով, Հինգ Ակադեմիաներու, հաշուակալութեան դիւանի եւ վճռաբեկ ատենի անդամք։

Աջ կողմը զետեղուած են մեծ բանաստեղծին ընտանիքն եւ բարեկամքը։ Ժամ տասնուկէսին կը հասնին Ժորժ Հիւկօ՝ Տիկին Լօքրուայի հետ թեւ ի թեւ և Ժան Հիւկօ Լօքրուայի Պ. Թեւը մտած. կ՚երթան ողջունել դագաղն յասս շիրմին եւ կը վերադառնան ծնողաց եւ բարեկամաց մէջ որք արդէն հասած են, Լէօբոլտ Հիւկօ, Օկիւսթ Վաքրի, Բօլ Մէօրիս, Էմիլ Օժիէ, Հէնրի Ռոշֆոր, Քլէմանսօ, եւն. եւն։ Անոնց ետին կը գտնուին գրագէտք եւ խմբագիրք։ Հարկ կը լինի Ֆրանսական արդի գրականութեան բոլոր ծանօթ անուններն յիշատակել՝ անդ գտնուողներն անուանելու համար․ յիշենք միայն Ալֆօնս Տօտէ եւ Էմիլ Զօլա։ Ետոյ, գրագիտաց քով, զինուորական իշխանութիւնք, զարդարանօք շողշողուն խումբ մը որոյ մէջ բազմաթիւ զօրավարներ, թաղապետներ, դատաւորներ, փաստաբաններ։

Կառավարական մարմինք, հաշտակաւոր անձինք, Ֆրանսայի ընտրեալ մասն անդ էր, Ֆրանսական մեծագոյն բանաստեղծին դագաղին շուրջ։

Աջ կողմը, արծաթազարդ սեւ կըտաւով ծածկեալ փոքրիկ բեմ մը կանգնուած էր։ Անդ է որ, այդ ընտրեալ բազմութեան առաջ, ծառուղիներուն մէջ վխտացող [illegible] անձանց աչեր չչուելին հետ, անհուն երկնից տակ զոր կը ծածկէին, իբր ազդ քօղ, թխագորդ ամպեր, Ֆրանսայի ամենամեծ ճառողյոն առջեւ, ատենախօսք արտասանեցին իրենց ճառերը։ Ծերակոյտի Նախագահ Պ. Լը Ռուայէի ճառէն յետոյ, խօսեցան Երեսփոխանական ժողովոյ Նախագահ Պ. Ֆլօքէ, Հանրային կրթութեան Նախարար Պ. Կոպլէ, Պ. Էմիլ Օժիէ՝ ի դիմաց Ֆրանսական Ակադեմիոյ, Պ. Միշլէն՝ յանուն Փարիզ քաղաքին, և վերջապէս Սէնի Ընդհանուր Խորհրդոյ դեր-նախագահ Պ. Լըֆէվր։ Մնացեալ ատենաբանք խօսեցան ի Բանթէոն։

* * *

Վաղուան թուով կը նկարագրենք Հիւկօյի մարմնոյն փոխադրութիւնն Յաղթական Կամարէն ի Բանթէոն։ Իսկ գալով ատենախօսաց ճառերուն, պիտի ջանանք կարելի եղածին չափ ընդարձակ տեղ մը տալ անոնց լրագրոյս սիւնակաց մէջ։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՆՁՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Ճէյմս Սիւլլի փիլիսոփային գիրքը, Մտաց և Զգայարանաց Պատրանքը անունով, ընտիր գլուխներ կը պարունակէ, որոց մին այս անգամ պիտի ներկայացնեմ, գիտնալով թէ միշտ ախորժելի են այն խնդիրները որոնք մարդու թերութեանց եւ կամ բարեմասնութեանց կը վերաբերին։

Հեղինակը մարդկային մտաց պատրանաց շարքին մէջ չէ մոռցած յիշել Անձնասիրութիւնն որոյ սահմանն է «մարդուս իւր անձին վրայ ունեցած համարումն»։

Սահման մը տալ չըլլար եւ շատ դըժուար է փիլիսոփայօրէն վերլուծել այս զգացումը եւ տարրական մասերուն վերածել։ Չկայ մէկը որ իւր անձին վրայ չունենայ մասնաւոր կարծիք մը զոր երբեք չյայտներ․ եւ այս կարծիքը որքան տարտամ ալ ըլլայ, եզական յամառութեամբ անփոփոխ կը պահուի։ Շիտակն ըսելով, շատ մարդիկ կան որ գոգցես երբեք չեն վարանած թէ իրենք առաւելութիւններ ունին։ Այս առաւելութիւնքը երբ ապացուցեալ իրողութիւն կը նկատեն եւ խղճի մտօք այնքան համոզուած են իրենց անձնական արժէքին որքան վստահ են թէ կ՚ապրին։ Մինչեւ անգամ անձնական կարեւորութեան գաղափարը շարունակ մտաց մէջ տպաւորեալ ըլլալով գըրեթէ խղճի զգացմանց հետ անբաժան կերպիւ կցեալ է։ Կան պարագայներ ուր անձնասիրութիւնը կամ անձնական համարումն կ՚արթննայ եւ կը յայտնուի հակառակ քաղաքակրթութեան։ Երբ անձ մը շրջապատուի օտարներէ որոց անծանօթ է եւ անոնց արհամարհանաց ու անտարբերութեան ենթակայ, այն ատեն իւր անձնական համարումն ամբողջովին զգալի կ՚ըլլայ իրեն եւ մոռնալով ամեն բան, կը փութայ իւր յատկութիւնները յայտնել։

Աւելի բացորոշ ըլլալու համար օրինակներու դիմենք և ցոյց տանք թէ անձնական արժէքի հաւատքը զանազան աստիճանաւ ի՛նչ ձեւերու տակ կրնանք դիտել։ Դեռատի կինը, որ առանց ի նկատ առնելու և կամ հակառակ այլոց կարծեաց իւր հրապոյրներն մեծապէս կը գնահատէ, երիտասարդ պատանին որ ընդհանուրին անտարբերութեան ինքն անտարբեր, խիստ պատանի մը ձեւերով կը խօսի վստահ ըլլալով թէ խոր հմտութեան մը պտուղները կը սփռէ, չափահաս մարդը որ իւր ընկերական դիրքն ու բարոյական արժէքը մարդոց կարծածէն անհամեմատ կերպիւ բարձր կը գտնէ, ասոնք ամենքն ալ անձնասիրութեան յամառ ու զօրաւոր հաւատքը մը ըլլալուն օրինակներ են։

Հարկաւ այս կերպիւ իւր անձը գնահատելու բացառութիւններ կան։ Կան բարձրագոյն կարգի միտքեր որք կը ջանան ամենեւին չյայտնել իրենց կարծիքն իրենց անձին վրայ, և երբեմն այս գաղափարը կը մոռնան, կան ամչկոտ ու զգայուն անձնաւորութիւնք որք, անվստահ և վախկոտ, անձնական արժէքնին իրականէն շատ աւելի վար կը գնահատեն։ Սակայն այս պարագայից անգամ ուշադիր ըլլալով կրնանք տեսնել թէ ջանք կ՚ընեն իւրեանց վրայ լաւ գաղափար ունենալու։ Ամեն պարագայի մէջ ընդհանուր կերպիւ մարդիկ աւելի բարձր կը կարծեն իրենց արժէքն քան ինչ որ է։

Անցեալները, լաւ կը յիշեմ, կէս փիլիսոփայական խօսակցութեան մը մէջ շատերու ծանօթ անձ մը կ՚ըսէր․

Մարդս երեք տեսակ արժէք ունի․

Ա.—Այն զոր ինք կը կարծէ ունենալ․

Բ.—Այն որ ուրիշները կը կարծեն թէ ունի․

Գ.—Այն որ իրականն է։

Այս երեք տեսակ արժանեաց կարեւորագոյնը, այն է երրորդը, առաջին երկուքին մէջտեղն է սովորաբար, և Անձնասիրութիւն կոչուածը որ առաջինն է երրորդէն տարբեր, այսինքն իրական արժէքէն տարբեր ըլլալով, Պ. Ճէյմս Սիւլլի իրաւամբ կըրնայ զանի դասել Պատրանաց շարքին մէջ։

Արդեօք կա՞յ այնպիսի մարդ մը որ իւր կարողութիւնները ճիշդ այնպէս գնահատէ որպէս են իրականօրէն։ Այս աւելի հաղուագիւտ է քան մի տարբեր օրինակ, ըստ որոյ մարդու մը արժէքը օտարներ այնպէս գնահատեն ինչպէս որ է, և ներուի ինձ եթէ ըսեմ թէ վերոյիշեալ երեք տեսակին մէջ վերջին երկուքը սակայն կը հաւասարին։

Արդարեւ մարդ մը դատելու համար ամենէն անիրաւ դատաւորը նոյն ինքն այն մարդն է, և զարմանալի չէ որ իւր անձին գնահատութեան մէջ ուրիշ որ և է անձէ աւելի զարտուղի ճշմարտութենէն։ Մինչդեռ օտարները երբ մեր անձին արժանիքը կը որոշեն, այս արժանեաց վրայ մեզ հետ իրենց յարաբերութիւնները հաստատելու ստիպեալ, պարտին անաչառ ըլլալ և կը ջանան չխաբուիլ, որով ընդհանրապէս մարդոց իրական արժէքը կը մերձենայ ընդհանրութեան կարծեաց մէջ գոյացածին։

Ո՞ւստի կուգայ այս ընդհանուր անհամաձայնութիւնը մեր անձին վրայ մեր եւ այլոց կարծեաց միջեւ։ Փորձենք գտնել։

Պզտիկ տղաքներ, ամեն օր կրնանք դիտել զայս, իրենց անձը մեծ ցոյց տալու ի բնէ ջանք ունին։ Փոքր տղան կը ջանայ կամքը կատարել տալ եւ այլոց վրայ գերադանց դիրք ունենալ․ խաղի ատեն մեծերու դերը կ՚առնէ և այս զգացմանց մէջ է Անձնասիրութեան սէր մը։

Բայց ո՞ւստի կուգայ փոքր տղուն իւր անձը մեծ ցուցնելու փափագը։

Այս հարցման ալ պատասխանը ըստ վերոյիշեալ հեղինակին, մտաւորական զարգացման օրինաց մէջ է։

«Իւր անձը գնահատելու նման ամեն գործնական դատողութիւնք, կ՚ըսէ, յառաջագոյն զարգացեալ զգացման մը վրայ հիմնուած են եւ այս նախնական զգացումն ալ իրմէ առաջ գոյութիւն ունեցող բնածին գործողութենէ մը առաջ եկած է։ Ինչպէս որ հայրենասիրական հնագոյն զգացումէ մը առաջ կուգայ Անգլիացւոյն այն դատողութիւնը թէ իւր երկրին նմանը չկայ, նմանապէս մեր անձին արժանեաց վրայ մեր ունեցած կարծիքն ու զայն գոյացնող դատողութիւնը բնածին է։»

Եթէ գոհ կրնաք ըլլալ այս բացատրութենէն, լա՛ւ․ իսկ եթէ բաւ չէք համարիր, Պ. Ճէյմս Սիւլլի գրքին մէջ աւելին չէ կարելի գտնել։

Ց. ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

1886 տարւոյ ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ այժմէն պատրաստուելու վրայ լինելով, առեւտրական, արհեստական եւ ուրիշ ծանուցումներ այսօրուընէ կ՚ընդունուին։

Առաջնոյն համար, որ 40,000 օրինակ կը ծախուի, ծանուցմունք պէտք է ղրկուին մինչեւ Յունիսի վերջն, եւ երկրորդին համար՝ որ 6000 օրինակ կը ծախուի, մինչեւ Յուլիսի վերջը։

Դիմել առ Դարեգին Էֆ. Պաղտասարեան, հրատարակիչ այդ օրացուցից, Պոլիս, Զաքմաքճըլար, 13, Ցակոբեան խան։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէ չաիր անպարը իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան ալթը եիւզ պին գըյէ եումշագ Թուննա արբանըն պէհէր գըյէսի ճէտուէլի եւլէրմի տէօրթ բարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայըսի բուլմինին եւլէրմի տօգուզընճը չէհարշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէկլինտէն վէ օթուզընճը բէնչշէնպէհ կիւնիւ տախի թէգարրիւր խոէն ֆիաթինտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճագընտան իսթէյէ Թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ուսուլ մլիքէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

27 մայիս 1301

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ինշաաթը ասքէրիյէ լազըմէսի իչուն էլլի թագըմ սէրէն վէ եւլէրմի թագըմ Թրինքէթ սէրթէսիթի միւնագասա օլունաճագընտան իշպու մայըսի բուլմինին եւլէրմի տօգուզընճը չէհարշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէք երթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճագընտան իթայէ Թալիպ օլանլարըն իսթիհգագ վէ ինշաաթ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էթմէլէրի իլան օլունուր։

27 մայիս 1301

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէյգօզ տապաղխանէսի իչուն տէրտէսիթը միւնագասա պուլունան օն իքի պին ատէթ Թուղլու գուրու գայսէրի կէօնիւնին պէհէր գըյէսի ճէտուէլի տօգուզ գրուշ օթուզ փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայըսի բուլմինին եւլէրմի տօգուզընճը չարշէնպէհ կիւնիւ գատար պէհէր կիւն միւնագասաը պիլ իճրա մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վերիլէճէկլինտէն իթայա Թալիպ վէ օթուզընճը փէնչշէնպէհ կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղլըպ պուլունմանլերին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսուլիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

27 մայիս 1301

1—3

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Պուլկար տաղը մատէնի հասըլաթընտան եիւզ օն ալթը պին տէօրթ եիւզ էլլի տօգուզ եիւզ տիրհէմ սիմ իլէ պին իքի եիւզ էլլի տօգուզ տէօրթ տիրհէմ ալթուն պիլ միւզայէտէ ֆիւրուխթ օլունաճագընտան վէ չէհարշէնպէհ կիւնիւ պուլունմալարը միւթէպէր քէֆիլլէրի պէրապէր Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

25 Մայիս 1301

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Նիսա խաստախանէսի իչիւն իւչ եւզ պիր սէնէսի հազիրանը իպթիտասընտան իւչ եւզ իքի սէնէսի մայըսի նիհայէթինէ գատար պիր սէնէ զարֆընտա իժաբը լազըմ կէլէն Թայինաթը լահմիյէնին իշպու մայըսին եւլէրմի տօգուզունճը չարշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլմէք իւզրէ մէվգիի միւնագասայա գօնուլտուղընտան, իժայա Թալիպ օլանլարըն միւթէպէր քէֆիլլէրի վէ եախօտ թէէմինաթ ագչէլէրիյլէ պերապէր Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

25 մայիս 1301

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Համալ էսնաֆընա մախսուս վէ բէրընճէտէն մամուլ նիշանլարտան լիւզումու մըգտարընըն իմալը մայըսին օթուզընճու բէնչշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէկլինտէն իմալ ու իթասընա Թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզգիւրէ գատար Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

27 մայիս 1301

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզաք անպարը խտարէսի իչիւն միւպայաա օլունաճագ սիպիր եաղըն գարարը գաթիսի հազիրանը բուլմինին պէշինճի չարշէնպէհ կիւնիւ վերիլէճէկլինտէն Թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզգիւրտէ Խազինէյի Խասսայի շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

26 մայիս 1301 1—3

ԻԼԱՆ

ԼԻԳԱՅԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

․4․40000․25000․—Պոսնամ էվվէլ էվրագը հավատիսէ իլան օլունան Աթսէրայտա Հաճը Պայրամ Հաֆթանը մահալլէսինտէ Արապ մանալ սօգաղընտա տէօրթ նումէրօ իլէ միւրագգամ Թէրպիէն 266 ղրա արատէ 9 օտա վէ 2 սոֆա վէ 2 գույու վէ 532 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ հարէմ Թարաֆը պուլթինէքարկիր վէ սէլամլըգ Թարաֆը ախշապ 1 պապ գօնագ 25000 ղրուշ պէտէլ իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ Թէգարրուր իթմիչ օլտուղընտան, գօնագը մէզքիւրըն մահը հալը բուլմինին 29ունճու չարշէնպէհ կիւնիւ սաաթ 10ա գատար միւզայէտէ գաթիյէսի իճրա օլունաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն էվվէլ մէզքիւրէտէ վարիտաթը ուսուլիյէ խտարէսի Մահլուլաթ չիւպէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի սուրէթը մախսուսէտէ օլարագ իլան օլունուր։

27 մայիս 1301

1—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Եպիսկէյի ասկէրիյէ լօղըմէտի իչին միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն եկիլիրմիպէշլիկ ատէա Մարսիլիա կիչար փապրիգասը մամուլաթընտան թամա քիբէմիտի չէրայիթինէ թէվփիգըն տեքլիւմթը միւնագասա օլուպ եօնիւմիզտէքի չարշանպա կիւնի դարարը գաթիի վէ իրթէսի փէնչշէնպիհ կիւնիւ եւլտէպէշ թէնզիլաթը ղապուլ վէ իհրա օլունաճաղընտան իհթիյա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրէ դատար խաթիչքեամ վէ ինշաաթ տայրէսինէ միւրաճաաթ իհթէլէրի իլան օլունուր ։

25 մայիս 1301

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլասէ վէ չաթալճաա պուլունան ճէնուպը ճէնապը միւլիւքեանէ թայինաթը իչուն պին իւչ եւզ պիր սէնէսի թէմուզը իպթիտաաընտան պին իւչ եւզ իքի սէնէսի հազիրանը դայէթինէ գատար չէհրի լիւզումի օլան լահմըն պէհէր ճէնսիտ գըյէսի պէշ ղրուշ օն սէքիզ փարայա թալիպի եօհսէսինտէ օլուպ թէնզիլ ֆիյաթըա իհթայէ թալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթինի աղնամադ խաթէյէնլէրըն իշ պու մայիսին օթուզղունճը փէնչշէնպիհ կիւնիւնէ գատար հէր կիւն պապը սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր ։

25 մայիս 1301

2—3

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ՁԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱԲՈՒՍԸ, ԴԱԼԱԹԻԱ

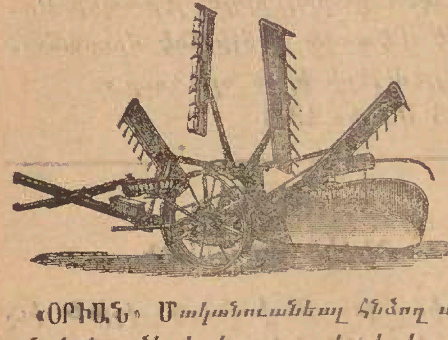

«ՕՐԻԱՆ» Մախանուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը հնձէ 300 օխա ։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է ։ Գնողըն եթէ գոհ չիլինի, կրնայ ետ առնուլ իւր ստակն ։

502

ՀԱՆՔԱՋՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY
ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հաստատութեան մէջ, որ Եւրոպայիս նմանօրինակ լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամեն տեսակ լոգարան և ցնցուղ կը գտնուի ստամոքսի, լեարդի, միզական գործարանաց, շաքարախտի, լեղապարկի քարերու հիւանդութեանց բուժման համար ։

Ամեն օր՝ մայիս 15էն մինչեւ սեպտեմբեր 15՝ թատրոն և նուագահանդէս ի Քազինօ։— Երաժշտութիւն պարտէզին մէջ։ — Ընթերցասրահ։—Տիկնանց վերապահեալ սրահ։—Խաղից, խօսակցութեան և դնդամուղի սրահներ ։

ԱՄԵՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ

Բոլոր տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւնն, Պուլվար Մոնմարթրը, 8, Փարիզ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ըստ բանի յաճախորդաց կերեւի թէ խառնութիւնք ոմանք անվայել սովորութիւն ըրած են իրենց վաճառատունը Մինասեան Ամերիկեան վաճառատան ճիւղը կոչել, յաճախորդ շահելու նպատակաւ, երբ չը խոցողներու կողմանէ իրենց հարցուի Ամերիկայի վաճառատան ուր լինելը ։ Վասն որոյ առ ի զգուշութիւն Ս. Մ. Մինասեան և ընկերք պատիւ կը համարին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Ամերիկեան վաճառատունը, որ հաստատուած է 1852 ին, բարձր չէնք մի է եւ կը գտնուի ի Ղալաթիա Բէրչէմպէ փազարի մօտ Նէնի ճամի կոչուած մզկիթի դռներէն միոյն կից, եւ թէ յայլուր ի Ղալաթիա ի Բերա և կամ Պոլսոյ կողմը ճիւղ չունի ։

ՄԱՇԻ ՆԵՐԿ

Լաւագոյն տեսակը կը ծախուի Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Բէրչէմպէ բազարի մօտ Նէնի ճամիի դրան կից ։

Վերջինիս ներկի գործածութեան եղանակը շատ դիւրին, արդիւնքը վայելչական ու խիստ գոհացուցիչ եւ դոյնը մնայուն ու բոլորովին բնական է ։ Գնողները կը վկայեն թէ ուրիշ ներկերու անմաքրութեանն ու ոմանց խիստ դարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սկսած են գործածել այս ներկը որով շատ գոհ եղած ու նեղութենէ ազատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ տոպր պատուականութեանը կը հասնորի ։ Ներկի կարօտութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել ։ Կը ներկէ սեւ կամ շագականագոյն, մորթը չաղտոտեր ու վնասակար նիւթ չը պարունակեր ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ

«ԲՈՒԿԻ կաղային, երկաթախառն, կազդուրիչ հանքաջուրերն են միակ ամենադրու դարման ընդդէմ ստամոքսի եւ աղեաց հիւանդութեանց ։ Կը ներգործեն՝ կանոնաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսողութեան գլխաւոր գործողութիւնը կը կազմեն ։

Բրօֆ. ԹՐՈՒՍՕ»

POUGUES

ԲՈՒԿԻ կալքարային, երկաթախառն, կազդուրիչ և ախորժաբեր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը ։ Այս Ջուրերն, յոյժ հարուստ, կը պարունակեն իբր 3 կրամ աղ մին մի լիտրի համար ։ Այդ աղերուն մէջ ամենէն առատներն են ածխաթթու կիր և ածխաթթու մակնեզի, որով ամբողջովին կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալքարային աղբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոտայի և բոդասի ածխաթթուներ կը պարունակեն ։

Այդ հանքաջուրերը կը ներգործեն մանաւանդ ստամոքսին աղիքը տանող փողին վրայ՝ զոր թէթեւ մը գրգռեն, չէզոքացնելով միանգամայն թթուն որ կրնայ գտնել հիւթն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տկարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն ։

Անոնց գործածութեամբ, ստամոքսային տկարութիւնը կը զերծանի այն ամեն կապերէ որք կ'արգելուին զինքն թէ՝ ստամոքսին և թէ՝ աղեաց մէջ ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ ստամոքսային նուազութեան, որովհետեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան ։ Ասկէ կը հետեւի թէ ընդհանուր ջերմերէ յառաջ եկած տկարութիւնք և արեան նուազութիւնք հիմնովին կը բուժին ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ'առնու ածխաթթու կիր ջերէն, զոր առատօրէն կը պարունակեն ։

ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախուին, ՃԻՕՎԱՆԻ ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեղատան Տէլլա-Սուտա, Բերա, Մեծ փողոց ։

510 ՊՈԼԻՍ

25,000 ՖՐԱՆՔ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Դատի մը միջոցին, զոր Մարսիլիոյ մէջ բացինք երկու անձանց դէմ որք, ամսէ միջոցաւ, զրպարտիչ ու չարախօսական գրոյցներ տարածած էին մեր գարեջրին պատրաստութեան վրայ, 25,000 Ֆրանքի գումար մը խոստացանք այն անձին որ հաստատէ թէ մեր գարեջուրին պատրաստութեան մէջ ծաղիկ և հմյլէ զատ ուրիշ բան կը մտնէ ։

Այդ բան չհաստատուեցաւ, և զրպարտիչք բանտարկութեան և տուգանաց դատապարտուեցան Մարսիլիոյ դատարանաց կողմէ ։

Թուրքիոյ մէջ այժմ զրպարտիչ զրոյցներ տարածուած լինելով վերստին, հրապարակաւ կը կրկնենք թէ 25,000 Ֆրանք պիտի վճարենք այն ամեն անձի որ կարենայ հաստատել թէ օտար նիւթեր կը մտնեն մեր գարեջրին պատրաստութեան մէջ ։

Վաճառատուն ԿՐԻԻՊԼԸ և ԸՆԿ.

Սթրազպուրկ (Ալզաս)

Այս ընտիր գարեջուրն, տակառով և շշերով, կը ծախուի ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆՆ, Բերայի մեծ փողոց, Ռուսաց դեսպանատան դիմաց ։

ԱԶԳ
—
ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ

ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ ԿԸ ԲՈՒԺԻՆ

Ցատուկ դեղէ մը, պատրաստեալ

'Ի Ս. ՔԱՍԹՈՐԻՏԷՍԻ

ԴԵՂԱԳՈՐԾ

—

Իւրաքանչիւր սրուակի գինն է

5 ղրուշ

—

Կը գտնուի Մ. Քասթորիտէսի քով, Ղալաթիա, Քարաքէօյի կամուրջին մօտ, Թիւ 5

ՎԵՐՋԻՆ ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ — ՎԵՐՋԻՆ ՇՐՋԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նախարարական հրամանագրոց համաձայն, 1885 Յունիս 31ին և Յուլիս 10ին տեղի պիտի ունենան, օրինաց պահանջած ամեն ձեւակերպութեամբք, ամսական մեծ վիճակահանութիւնք

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆՑ

Արտօնեալ Արքայական հրովարտակօք (1866-68-69-70) եւ առանձնապէս երաշխաւորեալ կալուածներով որք կը վերաբերին

ՊԱՐԻ, ՊԱՐԼԷԹԹԱ, ՄԻԼԱՆ, ՎԵՆԵՏԻԿ քաղաքաց

500 վիճակահանութեամբք, որով մարդ ապահովաբար կրնայ մասնակցիլ

ԱՄԷՆ ԱՄԻՍ 1 ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Անխախտելի կերպով որոշուած արժէթղթոց վրայ յիշատակեալ թուականներուն։ Արժէթուղք կը պարունակեն ամեն մեկնութիւն իտալերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն ։

ԱՅՍ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆՔ ԵՆ

ԱՆԽԱՐՀԻՍ ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՀԱՒՈՐՆԵՐԸ, ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԱԼՆԵՐԸ

ԳՐԵԹԷ 300,000 ԲԱԺԻՆՆԵՐ, ՀՆՁՈՒՆ ԴՐԱՄՈՎ,

Որոց քանի մը բաժիններն են

2 ՄԻԼԻՈՆ 1 ՄԻԼԻՈՆ, 500,000
400,000, 300,000, 100,000, 50,000 ՖՐԱՆՔԻ

Միասին կազմելով

66 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

որ հնչուն դրամով կը վճարուի շահողներուն, ամենամեծ խորհրդապահութեամբ ։

Պարի և Պարլէթթայի արժէթղթոց թիւերն, որք արդէն քաշուած են, նորէն պիտի դրուին սափորին մէջ կառավարական և գիւղապետական օրինաց հաստատած ձեւակերպութեանց համաձայն, այնպէս որ արժէթուղթ մը կրնայ քանի մ'անգամ ելնել մի և նոյն վիճակահանութեան մէջ ։

ԱՌ ՆՈՒԱԶՆ 60 ՖՐԱՆՔՆՈՑ ԲԱԺԻՆՈՎ, ՄԸ ԱՌ ԱՌԱՒԵԼՆ 2 ՄԻԼԻՈՆ

Մնաց որ, ՄԱՐԻ ԵՐԲԷՔ չկորսնցներ վճարեալ գումարն, որովհետեւ այդ գումար ամբողջապէս կը վերակազմուի, ի նկատ առնլով որ ամեն գնորդի համար երաշխաւորեալ է 290 ֆրանքի վճարումն, այս է 60 ֆրանք երաշխաւորեալ բաժնին համար, 230 ֆրանք գնման գոյնոյն վերադարձման համար ։

Բոլոր վերջնական արժէթուղթերն, ստորագրեալ և երաշխաւորեալ մասնաւորապէս ՊԱՐԻ, ՊԱՐԼԷԹԹԱՅԻ, ՄԻԼԱՆԻ և ՎԵՆԵՏԻԿԻ իշխանութիւններէն, որոցմով մարդ կանոնաւորապէս կը մասնակցի հինգ հարիւր վիճակահանութեանց (ամիսը մէկ անգամ), կը ծախուին 200 ՖՐԱՆՔԻ անդրդուելի գնով ։

Նոյն արժէթղթերը կը ծախուին նաեւ պայմանաժամաւոր վճարմամբ ի գին 290 ֆրանքի զոր հետեւեալ կերպիւ պէտք է վճարել. ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵՆ 15 ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՄՆԱՑԵԱԼ 275 ՖՐԱՆՔԸ վճարելի է 5 ական ֆրանքի 55 պայմանաժամերով, վճարելի սկսեալ Յունիս 30 էն, ամեն ամսոյ առաջին շաբթուն մէջ ։

Ստորագրութեան համար 15 ֆրանք վճարելէ յետոյ, գնորդն անմիջապէս կը մասնակցի յաջորդ ամեն վիճակահանութեանց, եթէ թէ վճարած լինէր գումարն ողջոյն և միշտ կրնայ մէկ կամ քանի մը վճարումներ կանխել ։

Գնորդք ձրիաբար պիտի ստանան ֆրանսական մեծ վիճակահանութեան տոմսակներ, որոցմով մարդ կը մասնակցի 7 յոյժ կարեւոր վիճակահանութեանց (ամիսը մէկ անգամ), որոց մէջ կ'ելնեն

ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆԻ, 250,000, 100,000, 50,000, 25,000 ՖՐԱՆՔԻ ԲԱԺԻՆՆԵՐ

Ձրիաբար կը ղրկուի ելած թուոց ցանկը ։ Ի վճարումն կ'ընդունուի նաեւ Պանքատոմսեր, ու և է ազգի ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ԴՐՈՇՄՆԵՐ։

Գումարը ղրկել պատուիրագրով մինչև ցՅՕ Յունիս առ «Հանգուցեալ Մարիուսի ՔՐՈԶԷ եղբարց Դրամատունն», ի Ճէնովա (Իտալիա), Սէն-Ճօրճ հրապարակ, 32.

ՆՈՐՏ ՏԱՅՉԷ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄՊՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

505

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՈԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ - Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիլթլ, Եօրկիատոիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան թիւ 15 ։

507

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԽԸՏԻՎԻՅԷ
ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Շարքիյէ շոգենաւը, նաւապետ Բէրէյրա, յառաջիկայ չորեքշաբթի, յունիս 10, ժամը 5ին պիտի մեկնի, ի Տարտանէլ, Միտիլլի, Պիրէօս և Աղեքսանդրիա, ուր պիտի հաղորդակցի Սուրիոյ և Կարմիր ծովու գծին հետ ։

Խըտիվիէ Ընկերութեան շոգենաւք Կ. Պոլսէն կը մեկնին ամեն Չորեքշաբթի երեկոյները, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր և Բիրէա հանդիպելով ։

Աղեքսանդրիա կը հասնին Երկուշաբթի առաւօտները ։ Ուղեւորութիւնը կը տեւէ չորս ու կէս օր ։

Ուղեւորներու և ապրանաց համար դիմել Պոլիս, Կամուրջին քով, Վալիտէ-Սուլթան խան և կամ Ղալաթիոյ ճիւղը, Վօյվօտա փողոց, Եուսուֆ Իզզէտտին խան ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՔ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Առաջին կարգի սեղան։ Սենեկապաս կին մը յատկացուած է տիկնանց սրահին։ Միանգամայն իւրաքանչիւր շոգենաւի մէջ Եւրոպացի բժիշկ մը կը գտնուի ։ Առաջին առտիճանի տոմսակք մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են, դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց որք իրենց ճանապարհորդութեան շրջանին մէջ շոգենաւէն հանդիպած ո՛ և է նաւահանգիստ եղնելով, օրերով ժամանակ անցնեն և յաջորդ շոգենաւով իրենց ճամբորդութիւնը շարունակել ուզեն ։ Անուայն երեք անդամէ բաղկացեալ ընտանեաց տոմսակաց վրայ % 10 զեղչ մը կը լինի ։ Երթ ու դարձի տոմսակաց վրայ % 10 զեղչ մը կը լինի, ի բաց առեալ ճաշը ։ Ընտանեաց համար այս զեղչն % 15 է ։ Երթ ու դարձի տոմսակք մինչեւ վեց ամիս ընդունելի են, եթէ Ապրիլի ոկիզբէն մինչեւ Յուլիսի ըսկիզբը գնուին, իսկ տարւոյն միւս ամիսներուն մէջ մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են ։

Ծանօթ. — Խըտիվիէ ընկերութեան Կարմիր ծովու մէջ բանող շոգենաւներն ամեն ուրբաթ Սուեզէն ելնելով, շաբաթը մէկ անգամ Եամպօ, Ճիտտէ և Սուաքիմ. և տասնհինգ օրն անգամ մը Մասովա, Հօտէյտա և Ատէնի ծովածոցին մէջ, Թաճուրա, Զէյլա, Պարպարա և Ատէնի նաւահանգիստները կը հանդիպին ։

ՍԵՂԱՆԻ ԸՄՊԵԼԻ

ՑԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐ ՔԷՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէօզ»ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը ։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պէրթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսէզ ։

ՏՐ. ԺԻՊԷՐԻՆ
ԳԱՆՂ ԹԷՄԻԶԼԷՐՃԻ
ԷԷԿԵԱՆԷ ՎԷ ՃԱԳՐԳԸ
ՑԷՔԷՐԼԻ ՀԱՊԼԱՐԸ

Բարիաստ Սէն Լուի խաստախանէսինին սէր թապիպի վէ էնճիւմէնը ֆիւնունը թըպպիյէ աղասընտան տօգթէօր Ժիպէրին գանը թէմիզլէյիճի եէկեանէ վէ հագըքի չէքէրլի հապլարը հագըքաթէն բըլինք թըլքար վէ էմրազը ճիլտիյէի վիւզնինէ վէ չըպանլար վէ սըանա վէ եարա վէ սաիր ֆէսատը տէմտէն հասըլ օլան էմրազը, քէզիլինտէն սուրէթը գաթիյէտէ տէֆ իտէր, վէ չիմտիյէ գադար մէվժուտ օլան հէր նէվի մուալիճաթըն թէեսիրինտէն խալի օլան իլէյը միւհլիքէնին էսէրինի նապէտիտ իտէր։

Մուամիլէյէ տօգթօրուն գանը թէթէմիզլէյիճի չուրուպլարընտա պուլունան խասսէլէրին այնը, չէքէրլի հապլարտա տախի մէվճուտ օլուպ, ուֆագ օլտուղու ճիհէթիլէ իսթիմալը գօլայ վէ խօշ տուր։ Հէր սինտէ օլան էրքէք վէ գատըն մէզքիւր չէքէրլի հապլարը իսթիմալ իտէպիլիրլէր։

Հէր հապ չիշէսիյլէ պէրապէր տուրէթի իսթիմալինին թալիմաթը տախի պուլունմագտա տըր. պիլճիւմլէ էճզախանէլէրտէ պուլունուր, գալըպընտան սադընմալը։ Տէրսաատէթտէ տէբօզիթօսու խալընըզ Ղալաթա կէօմրիւյիւնիւն գարշըսընտա Մ. Զէրվաթինին մաղազասընտա տըր։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլեայ և Բօրտօյի միջեւ կանոնաւոր բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Վէյբէյ, որ Յունիս 3ին Մարսիլիայէն և Յունիս 10ին Պոլսէն պիտի մեկնի ։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Մէլէ, որ պիտի մեկնի Յունիս 13ին, շաբաթ, երեկոյեան ժամ 5ին ։

Ուղեւորութեան աչքի տուփ դիպ ապրանքներ

Նաւաղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԽՈՐԻ ԲԸՐՊՈՒԼ

516 Մէհբանէ փողոց, թիւ 141

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ Հիլ Անկլիա, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանտօ	4,500
Անձէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատօն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրաւօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէլյրո	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օզիրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասէֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բոլէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բաօլօ	1,700
Տօմինօ	4,800	Ռիօ	2,800
Էրօսօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրամօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	4,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	4,600	Րօմէօ	3,500
Կոլիլէօ	5,500	Սալէռնօ	4,000
Կիդառօ	2,200	Սաբփօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	2,200	Սօրէնթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիէլէբ	1,300
Հումպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քասանօ	3,600
Քէլրօ	2,000	Ւէնօտօ	3,600
Քօշօ	2,200	Զէգռա	1,000
Լէօ	2,000	Զէքօ	140

Պօրտօնօ շոգենաւը, նաւապետ Սպէնսթ, ամսոյս 26ին Հուլէն մեկնած է, Զմիւռնիա հանդիպելով Պոլիս գալու և անկից Օտեսա երթալու համար ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԻՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ

Գործակալ

Թիւ 17-18, Փիւչիւք Միլլէթ

514 խան Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քառնաքա	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օամնիկ	4000	Բէրօս	3000
Սէսոստրիս	3250	Ալլամբրա	1760
Թիպզ	3250	Լօթօս	800
Մոկտալօ	3250	Օրիւնս	800
Մարիօթիս	3250	Սէպլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 5ին Լիվըրփուլէն սատ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Աշըլճէրէ շոգենաւը, նաւապետ Լօքհէդ, Սամսոնէն վերադարձաւ և իսկոյն պիտի ուղեւորի ի Լիվըրփուլ ։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվըրփուլ

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրփուլ

ՊԱՊԱՅԵԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ալյա Սօֆիա	3,000	Պէգօ
Արմէնիա	2,500	Ռօճըրս
Անաթոլիա	2,500	Փրուիճըրաս
Լաքոնիա	2,500	Ռոբլինս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկարիա	2,800	Ֆօթըրճիլ

Բուլկարիա շոգենաւը ամսոյս 30ին Լիվըրփուլէն սատ կ'սպասուի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գիներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

513 Գործակալք

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլի և Արեւելեան միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆալէնսիան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իսպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իպէրիան	5500
Պավարիան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Գասթիլեան	800	Լիպէրիան	2500
Օսբրենեան	2000	Լիտիան	800
Տաուրոյ	700	Օբորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Պէրսիան	3800
Ֆաւիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալեբինան	3700	Վիրճինիան	6800

Ալճէրեան շոգենաւը նաւապետ Ռիչարտսըն ամսոյս 15ին Լիվըրփուլէն սատ հասաւ ընդհանուր վաճառքով ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.

Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք

Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաչման և ընկ.

Մալթա, Ա. Քամիլլէրի.

Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտադոյ.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիթօլ և ընկ.

512

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն տասն օրն անգամ կը բանին Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օբմնիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մարօքքօ	2,500
Ալճէրօ	3,000	Նամիա	2,500
Պօթնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալթիկ	2,500	Բալմիրա	3,000
Գըիմէա Քօբէն	1,200	Սէրվիա	7,800
Սէֆալօնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քառալոնիա	4,700	Սամարիա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սկիտիա	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Բէթօա շոգենաւը, նաւապետ Ռէամ, ամսոյս 21ին Լիվըրփուլէ սատ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հայկ

511 փաշա խան Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիսի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Կ. Պոլի	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 ...	7 30	–
Գում-գաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	12 59	2 ...	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41	...
Եէնի-գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49	...
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 23	7 54	...
Եէտի-գուլէ	6 37	7 10	7 4'	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5 ...	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59	...
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	6 34	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...	...
Մագրիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 83	7 5	...	...
Եէտի-գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	...	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 58	4 29	5 5	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58	...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48	...	1 19	1 48	2 20	2 56	3 26	4 2	4 33	5 9	5 40	...	6 57	...	8 2	...
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 4	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	...	1 24	1 53	2 25	3 2	3 31	4 7	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 7	...
Եէնի-գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	...	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10	...
Գում-գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	...	1 32	2 1	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15	...
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	...	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 ...	6 31	7 20	7 50	8 24	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբերոցմէջ — Ուրբաթ և Կիրակի օրերն թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլօրիա ։